

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 49. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 3. juli 2020
Tidspunkt: Kl. 09.00
Sted: vær. 2-133 og Microsoft Teams

Til stede: Eva Kjer Hansen (V), formand, Flemming Møller Mortensen (S), næstformand, Jens Joel (S), Halime Oguz (SF), Rasmus Nordqvist (SF), Søren Søndergaard (EL), Jan E. Jørgensen (V), Kim Valentin (V), Sophie Løhde (V), Ellen Trane Nørby (V), Katarina Ammitzbøll (KF) og Peter Seier Christensen (NB).

Desuden deltog: Udenrigsminister Jeppe Kofod.

Jens Joel fungerede som formand under hele mødet. Medlemmerne af Det Udenrigspolitiske Nævn var inviteret til at deltage under pkt. 1.

Punkt 1. Genoptagelse af samråd med udenrigsministeren vedr. rejsevejledninger

EUU alm. del (19) – samrådsspørgsmål S

EUU alm. del (19) – svar på spm. 238 om, hvilke retningslinjer der foreligger for udarbejdelsen og grundlaget for en rejsevejledning, fra udenrigsministeren

Den fungerende formand: Velkommen til udenrigsministeren, udvalgsmedlemmerne og medlemmerne af Det Udenrigspolitiske Nævn til fortsættelsen af sidste uges samråd. Europaudvalget har bedt udenrigsministeren redegøre for, hvem der har taget beslutning om den gældende rejsevejledning for rejser til EU-lande, og hvilket grundlag beslutningen er baseret på, herunder om grundlaget adskiller sig fra tidligere grundlag.

Hermed giver jeg ordet til samrådets indkalder, Eva Kjer Hansen, til en motivering af genindkaldelsen af samrådet; værsgo.

Eva Kjer Hansen: Tak for det. Vi ønskede både i Venstre og i Europaudvalget at fortsætte samrådet, fordi vi syntes, at det sidste gang skortede lidt på besvarelsen af de spørgsmål, vi stillede. Det gjaldt bl.a. spørgsmålet om forskellen mellem Kommissionens anbefalinger og den danske holdning. Det er, hvad forsigtighedsprincippet egentlig går ud på – hvilke elementer bliver vægtet i den sammenhæng? Og det er, hvad der sker fra den 29. maj 2020 og frem til de nye udmeldinger. Jeg har jo i mellemtiden forsøgt at stille nogle spørgsmål skriftligt, men heller ikke det har gjort mig særlig meget klogere på sagen.

Egentlig vil jeg bare begynde med at stille nogle konkrete spørgsmål, men jeg har forstået, at ministeren gerne vil indlede. Det synes jeg vi skal give plads til først. Den seneste udmelding om ændring af rejsevejledninger giver en ekstra grund til at spørge til forskellen mellem den europæiske holdning – den linje, Europa-Kommissionen har fremlagt – og så den danske regerings linje. Men jeg gætter på, at det er noget af det, udenrigsministeren nu vil uddybe, så jeg tror, at jeg i første omgang vil nøjes med disse indledende ord.

Udenrigsministeren: Tak for ordet, formand, tak til Eva Kjer Hansen, og tak til udvalget for drøftelsen i sidste uge. Foruden indkaldelsen til fortsættelsen af samrådet har Eva Kjer Hansen i sin egenskab af formand sendt mig en række spørgsmål, som hun her refererer til, om rejsevejledninger og regeringens udmelding den 29. maj 2020. De skriftlige spørgsmål er alle besvaret. Jeg vil ikke i min besvarelse i dag gentage de skriftlige svar, men jeg vil gerne fremhæve en række af de centrale elementer og tilføje yderligere. Som jeg også understregede i sidste uge, havde regeringen et klart ønske om, at genåbningen af Danmark for verden skulle ske forsigtigt, sikkert, kontrolleret og gradvist – ligesom den øvrige genåbning af Danmark herhjemme.

Det var på den baggrund, at vi kom med udmeldingen den 29. maj 2020, hvor der alene blev lempet for rejsevejledningerne for Norge, Island og Tyskland. En række europæiske lande, der dengang begyndte genåbningen for indrejse, åbnede også for nabolandene først. Det gjaldt f.eks. Norge, Østrig og de baltiske lande. Det var således naturligt for regeringen at fokusere på nærliggende lande, både hvad gælder indrejse til Danmark og udrejse af Danmark – vel at mærke lande, hvor smittesituationen på det pågældende tidspunkt var under kontrol.

Vurderingen var, at det alt andet lige vil øge risikoen for at bringe smitteudviklingen ud af kontrol, hvis vi åbner for et stort antal lande og dermed et stort antal mennesker på én og samme tid. Dette fordi der på daværende tidspunkt fortsat var usikkerhed om smitteforholdene i de europæiske lande. Derfor er der blevet åbnet for grænserne gradvist og kontrolleret, så vi løbende har kunnet følge udviklingen i smitten og sætte hurtigt og rettidigt ind, hvis der måtte blive observeret alarmerende smitteudvikling. Den tilgang følger den generelle tilgang til den nationale åbning af Danmark, hvor positive udviklinger har gjort det muligt at ændre på tidligere beslutninger, så der kunne åbnes mere – og heldigvis for det, kan man sige. Det modsatte ville jo trods alt have været meget værre.

Hvorfor så datoen den 31. august 2020, og var den datoudmelding en fejl? spørger Eva Kjer Hansen. Op til udmeldingen den 29. maj 2020 traf regeringen et valg om at sende et klart signal til de mange danskere, der havde booket årets sommerferie i udlandet, nemlig en opfordring om i år at blive i Danmark som følge af de mange usikkerhedsmomenter knyttet til den globale smitteudvikling, de mange tilbageværende restriktioner – også i Europa – og henset til forsigtighedsprincippet.

Som jeg også fortalte udvalget i sidste uge, så situationen i Europa i slutningen af maj 2020 væsentligt anderledes ud. Et af elementerne var, at der endnu ikke var et tilstrækkeligt robust

datagrundlag om smitteudvikling og testtilgang i de enkelte europæiske lande fra Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme (ECDC). Desuden var der i stort set alle EU-/Schengenlande betydelige grænserestriktioner, ligesom langt de fleste EU-/Schengenlande dengang frarådede alle ikkænødvendige rejser til samtlige lande – ligesom vi selv gjorde. I øvrigt fraråder syv af EU-/Schengenlandene fortsat alle ikkænødvendige rejser, bl.a. Bulgarien, Storbritannien og Østrig.

Beslutninger må og kan kun træffes på det foreliggende grundlag i situationen og ikke på data og viden, der først bliver tilgængelig senere. I den situation traf regeringen et valg om at lade forsigtighedsprincippet veje tungest og fortsætte den forsigtige, ansvarlige og gradvise åbning af Danmark. Det mener jeg hverken var en fejl eller er en fejl. Det er tværtimod et udtryk for en ansvarlig tilgang under indtryk af pandemien.

Udvalget har også bedt om en uddybende forklaring på forsigtighedsprincippet. Det giver jeg gerne – og det fremgår også af mine skriftlige besvarelser af udvalgets spørgsmål. Forsigtighedsprincippet går ud på at sikre, at vi ud fra en samlet betragtning af de aktuelle forhold tager de nødvendige skridt til bedst muligt at passe på Danmark og danskerne. Forsigtighedsprincippet er således ikke en videnskabeligt udviklet metode. En række beslutninger – ikke alene rejsevejledningerne – er i løbet af coronakrisen truffet med det princip som grundlag, og præcis viden om den fremtidige udvikling i smittesituationen har, som vi alle ved, været en mangelvare. Vi stod og står stadig væk på ubetrådt land. Man kan selvfølgelig beklage, at det forholder sig sådan, men det har været og er fortsat den virkelighed, der skal træffes beslutninger på grundlag af.

Normalt handler Udenrigsministeriets rejsevejledninger jo alene om danskernes sikkerhed ude i verden, når de rejser. Men under coronapandemien har vi også haft et særskilt hensyn til danskernes sikkerhed herhjemme ved at minimere risikoen for at importere nye smittekæder til Danmark, dvs. altså ikke bare risikoen for de rejsende, hvad enten de er ude eller hjemme, men også risikoen for, at rejsende bringer noget med hjem, som smitter andre, der ikke er rejsende – og specielt sårbare ældre, syge, kronisk syge, altså grupper, for hvem coronavirus jo er ganske alvorlig. Så det er forsigtighedsprincippet og den nye virkelighed i lyset af coronakrisen.

Da forsigtighedsprincippet blev introduceret i marts, var der også en anden vigtig bevæggrund, nemlig usikkerheden omkring data vedrørende smitteudviklingen. Som bekendt kom covid-19 bl.a. til Danmark med skiturister hjemvendt fra Ischgl i Østrig. Det skete i øvrigt i en situation, hvor de østrigske myndigheder endnu ikke selv til fulde havde erkendt omfanget af smittekæderne på skisportsstedet, bl.a. fordi mange af de smittede var turister, som først udviste sygdomssymptomer, efter de var kommet hjem. Derfor var vores introduktion af forsigtighedsprincippet vedrørende rejsevejledninger også båret af en erkendelse af, at data om smitteudviklingen i et land kan være en meget tricky størrelse, selv i et land som Østrig. Det viser også lidt om sygdommens lumske karakter, at symptomer typisk viser sig langt senere end det tidspunkt, man er blevet smittet på.

Udvalget har spurgt til, hvad der er sket fra den 29. maj 2020 og frem til i dag, som begrundet de ændrede rejsevejledninger. Som sagt har flere elementer i udviklingen i Europa i første halvdel af juni glædeligvis muliggjort, at vi nu ikke længere behøver at fraråde ikkennødvendige rejser til det meste af Europa:

For det første tog en række europæiske lande medio juni som nævnt skridt til at åbne deres grænser med afsæt i bl.a. Kommissionens klare anbefaling den 11. juni 2020. Den 29. maj 2020 var der mellem stort set alle EU-/Schengenlande betydelige grænserestriktioner, og tilsvarende frarådede langt de fleste EU-/Schengenlande som nævnt ikkennødvendige rejser til alle lande. Allerede den 19. juni 2020 var størstedelen af Europas interne grænserestriktioner enten under afvikling eller allerede afviklet.

For det andet er det blevet muliggjort for Statens Serum Institut at opgøre smitteudviklingen og testkriterier i de enkelte europæiske lande baseret på et mere robust fælles datagrundlag fra det europæiske samarbejde i regi af ECDC. Dette muliggjorde vores præsentation af en model med objektive kriterier den 19. juni 2020. Ved præsentationen blev det bl.a. nævnt, at testkriteriet fortsat var under udvikling. De nødvendige data til brug for fastlæggelse af testkriteriet for alle EU-/Schengenlande samt Storbritannien blev først stillet til rådighed af ECDC umiddelbart op til offentliggørelsen den 25. juni 2020 af oversigten over lande, hvor rejsevejledningerne for EU-/Schengenlandene blev lempet.

Afslutningsvis vil jeg gerne understrege, at det, at udviklingen har muliggjort en lempelse af rejsevejledningerne, ikke skal forstås som en direkte opfordring til danskerne om alligevel at holde sommerferie uden for Danmark – snarere tværtimod. Som jeg har gentaget mange gange offentligt, vil rejsevejledningerne meget vel kunne ændre sig hen over sommeren; det skal man være klar over, når man rejser. Det gælder også for lande, som vi har åbnet for, at der fortsat er usikkerhedsmomenter. Det vil skabe usikkerhedsmomenter for rejsende, men det er jo desværre et grundvilkår, så længe corona fortsat huserer i hele verden.

Bare for at give et eksempel på, hvad jeg mener, så det bliver lidt konkret: Serbien og Montenegro var oprindeligt på EU's landeliste over tredjelande, som der kunne åbnes for, fordi de i slutningen af sidste uge havde et smitteniveau inden for grænsen. Blot her en uge senere er de to landes smitteniveau imidlertid røget over grænsen, hvorfor Danmark og andre har besluttet ikke at åbne for de to lande alligevel.

Tingene kan altså hurtigt ændre sig, og derfor er det fortsat vigtigt at gå forsigtigt frem. Man kan også bare se på situationen i andre tredjelande som f.eks. USA, hvor smitteudviklingen i øjeblikket accelererer i dele af landet på en meget voldsom måde. Selv om amerikanerne på et tidspunkt havde lukket ned, kan man se, at oplukningen førte til en smitteacceleration.

Jeg ønsker altså ikke at være polemisk, men lad mig til sidst slå helt fast: Regeringen har ikke truffet disse beslutninger for at irritere nogen eller gøre livet besværligt for danskerne eller rej-

sebranchen. Vi har ene og alene haft som målsætning at passe bedst muligt på Danmark og sikre, at vi ikke tager chancer, hvad angår danskernes sikkerhed og sundhed, og det står jeg og regeringen selvfølgelig på mål for.

Den fungerende formand: Tak til udenrigsministeren for besvarelsen. I første omgang går vi til samrådets indkalder, Eva Kjer Hansen, for et par opfølgende spørgsmål, inden vi åbner for udvalgets øvrige medlemmer. Værsgo.

Eva Kjer Hansen: Tak, og tak til udenrigsministeren. Lad mig indlede med at sige, at det jo er ærlig snak fra udenrigsministerens side om, at det såkaldte forsigtighedsprincip ikke består i andet end ministerens mavefornemmelse – den pågældende dag muligvis statsministerens mavefornemmelse. For i hvert fald kan jeg jo ikke få klarere svar på, hvad forsigtighedsprincippet ellers går ud på.

Ministeren siger, at der er tale om en samlet betragtning. Nu har jeg flere gange prøvet at få at vide: En samlet betragtning af hvad? Altså, vil ministeren ikke bare sige noget som helst om, hvad det er for nogle elementer, der indgår, når man siger, at det indgår i et såkaldt forsigtighedsprincip? Og i virkeligheden vil det være allerbedst, hvis ministeren bare siger: Nej, det ønsker jeg ikke at uddybe. For det, ministeren svarede i dag, var udelukkende, at det er en samlet betragtning. Men hvis vi skal kunne bruge det til noget, så skal vi jo vide, hvad det er for nogle konkrete elementer, der indgår i den betragtning. Ellers er det jo en erkendelse af, at det bare er lig med ministerens eller statsministerens mavefornemmelse.

Jeg forstår, at ministeren synes, det har været vigtigt at lave denne forsigtige tilgang. Betyder det så, at ministeren synes, at Europa-Kommissionen har været uforsigtige i deres tilgang? Så sent som i går valgte regeringen at have en anden tilgang end Kommissionen. Er ministeren dermed simpelt hen uenig i Kommissionens beslutninger undervejs?

Det fører mig så til det andet spørgsmål, som jeg meget gerne vil have afklaret i dag, nemlig hvorfor ministeren oplyser til os i Europaudvalget, at man stort set er enig. Jeg tror, at formuleringen i det samlenotat, vi fik den 20. maj 2020, er, at Kommissionens anbefalinger overordnet flugter med den danske tilgang om en gradvis åbning. Når ministeren skriver sådan i et samlenotat til os den 20. maj 2020 og undervejs bliver bekendt med, at Kommissionen melder ud, at man vil åbne over for 31 lande, hvorfor er det så, at man den 29. maj 2020 alligevel beslutter at gøre noget helt andet end det, man har sagt man var enig med Europa-Kommissionen i? Det vil jeg gerne have svar på i dag.

Lad det være mine spørgsmål i første omgang. Tak.

Udenrigsministeren: Vi havde jo også et samråd i sidste uge, og jeg har sådan set svaret på, hvilke elementer der indgår i forsigtighedsprincippet – det gentager jeg gerne, hvis spørgeren vil have det gentaget – plus at når det gælder coronakrisen, så er det jo alt andet lige sådan, at man må betragte hele indsatsen ud fra en samlet betragtning. Altså, vi står og har stået i en

pandemi og en hidtil ukendt sygdom, hvis natur vi ikke kender, og som vi ikke ved, hvordan vil udvikle sig. Der er det jo sådan, at når man træffer beslutninger i en regering, som vi har gjort det, så gør vi det ud fra en samlet betragtning om, hvad der af hensyn til danskernes sundhed, sikkerhed og tryghed er det bedste at gøre i den givne situation.

Men jeg forklarer det gerne. Forsigtighedsprincippet er jo ikke en videnskabeligt udviklet metode, men det er en række beslutninger – altså ikke kun rejsevejledningerne, som spørgeren fokuserer på – som i løbet af coronakrisen jo er truffet ud fra det princip som grundlag. Vi har jo ikke haft en præcis viden om fremtidig udvikling i smittesituationen. Det har været en mangelvare. Sådan er det jo, når man står i en pandemi med en ukendt sygdom. Det kan man beklage, men det er fortsat den virkelighed, på hvilket grundlag der skal træffes beslutninger.

Jeg forklarede også meget klart, at det normalt er sådan, når vi laver rejsevejledninger – hvis vi nu tager det område – at det er af hensyn til de rejsendes sikkerhed, tryghed og sundhed osv. derude; men i den situation, vi har haft siden marts 2020, så er det også af hensyn til de danskere, der ikke rejser, altså på grund af risikoen for at importere smitte. Det er jo også den måde, covid-19 kom ind i landet på. Det er jo en ny virkelighed, og den risiko skal tages med i den samlede betragtning, når man skal agere i en pandemisituation. Og derfor kan jeg slet ikke genkende – det må stå for spørgerens egen regning – det med ministerens mavefornemmelser. Det er ikke korrekt. Det er ud fra en samlet betragtning og ud fra situationen her.

Så bliver der spurgt til EU's tilgang til tredjelande. Det var i øvrigt også den model, der blev lagt på bordet og orienteret om i Det Udenrigspolitiske Nævn i den her uge. Det er en model, som bygger på EU's og ECDC's sundhedstal, for vi har ikke sundhedstal fra alle verdens lande – og en model, der bygger på, at vores sundhedsmyndigheder herhjemme også ser på sundhedssituationen i de lande på den landeliste, der kommer fra EU, og at vi også kigger på de traditionelle kriterier fra Udenrigsministeriets side, når vi laver rejsevejledninger. Det kan være indrejserestriktioner, sikkerhed osv.

Der er den objektive model, der er lagt nu, og som så gør, at man kan åbne op for visse tredjelande. Man kan sige, at det jo er sådan, at det, Kommissionen gør, er at komme med en anbefaling til landene – altså, her er modellen og landelisten – og så er det hvert enkelt lands beslutning, hvordan man agerer ud fra den anbefaling. Det er bare sådan, at man ifølge Kommissionens model ikke kan åbne for flere lande end dem, der står på listen – disse 14 eller 15 lande, hvis man tager Kina med – man kan lukke op for færre. Altså, det er jo en maksimumsliste. Vi havde en lang diskussion med Udenrigspolitisk Nævn om det tidligere på ugen. Men det, det handler om, er bl.a., at Det Europæiske Center for Forebyggelse af og Kontrol med Sygdomme (ECDC), har et sundhedskriterium, et incidenskriterium, der hedder 16 nye smittede pr. 100.000 pr. 14. dag. De har også andre kriterier. Og det, der så sker, når landelisten bliver lavet fra EU's side, er, at den også går igennem vores myndigheder herhjemme, altså sundhedsmyndigheder og Statens Serum Institut og så selvfølgelig Udenrigsministeriet og Justitsministeriet, altså de relevante myndigheder herhjemme. Og så kan man på baggrund af

det lave en liste i forhold til indrejserestriktioner, som ikke er temaet i dag, men også i forhold til rejsevejledninger.

Jeg tror, at der p.t. er 6 lande ud af de pågældende 14-15 lande, som vi er klar til at åbne for rejser til, hvis de afvikler indrejserestriktioner over for danskere – det kan f.eks. være karantæneregler, altså eksempelvis at man skal gå i karantæne i 14 dage. Når der er sådan nogle regler, fraråder vi fortsat ikkænødvendige rejser til landene. Men så snart de ophæver de indrejserestriktioner for danskere, så overgår de lande fra den orange kategori til den gule. Så det er en model, som køres af myndighederne herhjemme på baggrund af sundhedsdata og på baggrund af de kriterier, som er lagt ind. Nogle EU-lande har slet ikke åbnet for tredjelande endnu, vil jeg også bare oplyse spørgeren om. Få har åbnet for de 14, og flere har åbnet for nogle stykker, lidt ligesom Danmark har. Så det er det, der er billedet, hvis man tager Europa i forhold til tredjelande.

Så spørger Eva Kjer Hansen om Kommissionens tilgang. Man skal huske på, at Kommissionen jo oprindeligt i maj måned 2020 kom med en anbefaling til medlemslandene om, at man skal have en gradvis, forsigtig afvikling af grænserestriktioner, som udgangspunkt også i forhold til nabolandene, og den 11. juni 2020 – altså efter den 29. maj 2020 – kom Kommissionen så med en meddelelse, hvor de anbefalede, at man åbnede for alle lande i EU og Schengensamarbejdet samt for Storbritannien. Det er altså, efter at vi har taget beslutningen om at lave rejsevejledning.

I øvrigt frarådede langt de fleste lande i Europa faktisk på det tidspunkt i maj måned 2020 fortsat ikkænødvendige rejser ud af landet, og en række lande havde ikke sat dato på. Nogle havde sat dato på for revision, mens mange bare havde frarådet ikkænødvendige rejser uden at sætte tidspunkt på – altså indtil noget nyt blev besluttet. Det gjaldt lande som Belgien, Finland, Frankrig, Grækenland, Kroatien, Polen, Spanien, Storbritannien og Østrig. Det var altså den 29. maj 2020. Så er der også lande som Sverige, som ikke har haft nogen indrejserestriktioner, men som i hvert fald indtil den 14. juli 2020 oprindeligt havde frarådet alle ikkænødvendige rejser til alle lande i hele verden. Og så var der Norge, som i udgangspunktet havde sat datoen til den 7. august 2020 med nogle revisionsdatoer undervejs. Så billedet af, at man er gået forsigtigt frem, er, når man ser på rejsevejledningerne, specielt også i de nordiske lande, det fælles billede. Derfor er det sådan, det ligger.

Jeg vil bare sige generelt – for vi skal komme tilbage til substansen i, hvad der, tror jeg, ligger i Eva Kjer Hansens spørgsmål – at regeringen går ind for et forsigtighedsprincip, og jeg håber også, at Venstre gør det. Men når man hører spørgsmålene, står det efterhånden klart, at det ikke er det, som Venstre går ind for. Det har ellers været vores røde tråd igennem en succesfuld dansk håndtering af coronapandemien. Vi handlede hurtigt, effektivt og resolut, da pandemien ramte. Vi lukkede hurtigt dele af Danmark ned; vi var forsigtige; vi ville ikke tage chancer med danskernes sikkerhed, og det vil vi heller ikke fremover. Danskerne har taget alvoren til sig og har handlet med stor, stor omtanke og ansvarlighed, og det har været afgørende for, hvor vi står i dag.

Nu kan vi åbne på en forsigtig, ansvarlig og gradvis måde og med blik for det samlede billede. Det ligger jo i høj grad i det forsigtighedsprincip, som har været guidende for hele coronahåndteringen. Så hermed et uddybende svar på det spørgsmål.

Eva Kjer Hansen: Jeg bliver nødt til at spørge en gang til, om ministeren vil forklare os, hvad forsigtighedsprincippet går ud på, eller om ministeren ikke vil forklare det. For ministeren bliver ved med at gentage, at det er en vurdering af risikoen, når danskerne rejser ud, risikoen, med hensyn til hvad danskerne kan bringe hjem, og risikoen, med hensyn til hvad andre kan bringe ind osv., og det har jeg forstået – det har ministeren gentaget mange gange. Men mit spørgsmål går jo på, hvad det er, der indgår i den vurdering – hvad det er, man kigger på. Jeg har forstået, at man taler om noget risiko, men jeg vil bare gerne vide: Hvad er det for nogle elementer, der indgår, når man skal tage stilling til det?

Når nu ministeren presset efterlyser, hvad vi synes om det, vil jeg sige, at vi i Venstre kun kan melde ud om det, hvis vi kan forstå, hvad det er, ministerens forsigtighedsprincip går ud på. Og jeg synes, det er rigtig ærgerligt, at ministeren ikke vil gå i dybden med, hvad det er for nogle elementer, og det bekræfter mig kun i, at det er baseret på ministerens mavefornemmelse. Det er det ene.

Det andet er, at ministeren lige glemte at forholde sig til, at man i samlenotatet til Europaudvalget har sagt, at Kommissionens anbefalinger overordnet flugter med den danske tilgang med en gradvis åbning. Jeg vil gerne bede ministeren om at bekræfte, at det er det, man orienterede Europaudvalget om i notatet den 20. maj 2020.

Så regeringen er fuldt ud bekendt med, at Kommissionens linje er at åbne generelt over for en række lande, og alligevel vælger ministeren en helt anden tilgang i sin udmelding den 29. maj 2020. Der er det bare, jeg spørger: Var det så en fejl, at man kom til at sige til Europaudvalget, at man sådan set var enig i Kommissionens tilgang, når man faktisk vælger en helt anden linje? Og hvorfor har man så ikke orienteret Europaudvalget om, at man faktisk var uenig i Kommissionens tilgang og alligevel ikke syntes, at Kommissionens tilgang flugtede med den holdning, som det danske regering havde?

Udenrigsministeren: Det er lidt besynderligt, at vi skal igennem den omgang igen. Nu efterlyser Eva Kjer Hansen, hvilke elementer der indgår i forsigtighedsprincippet, og hun nævner jo selv flere af elementerne. Et af dem er jo bl.a. risikoen for, at en rejsende tager ud i verden, bliver smittet, rejser hjem og bringer smitten med til Danmark. Det er jo et af de elementer, der indgår i forsigtighedsprincippet. Og hvorfor er det vigtigt? Jo, det er vigtigt, fordi det var den måde, hvorpå covid-19-smitten fandt vej til Danmark – det var bl.a. skiturister fra Ischgl i Øst-tirol, som bragte smitten herhjem. Så det er et element, som er vigtigt.

Jeg må bare gentage, at hvis man ikke er tilhænger af forsigtighedsprincippet fra Venstres side, er det fair nok, men det er det, der har guidet regeringen, og det er derfor, vi står, hvor vi

gør, med en succesfuld bekæmpelse af corona herhjemme, og når jeg taler med min kollegaer rundt om i verden, er de meget nysgerrige efter at finde ud af, hvordan vi har kunnet håndteret hele krisen så godt i Danmark, og hvordan vi har kunnet gøre det så effektivt. Jeg har selvfølgelig understreget, at det også handler om danskernes adfærd, og at de har taget den her forsigtighed til sig, og det synes jeg er fantastisk.

Så bliver der spurgt til samlenotatet fra den 20. maj 2020. Jeg vil gerne svare på det, men grunden til, at jeg ikke svarede, er at det jo sådan set ikke handler om rejsevejledninger, men om indrejserestriktioner. Jeg ved godt, at det kan være svært at skille de to ting ad, men indrejserestriktioner handler jo om, hvorvidt vi skal åbne for indrejse fra andre lande, mens rejsevejledninger handler om, hvilke rejsevejledninger vi giver, hvis man vil rejse ud i verden. Nu giver jeg nogle eksempler: Det er klart, at der kan være alle mulige ting, man tager højde for, men det kan f.eks. være indrejserestriktioner i de lande, hvor danskerne tager på ferie – det er jo et vigtigt eksempel – eller terrorrisiko eller kidnapning. Det er jo ikke det samme, som når man taler om indrejse i Danmark. Så det, man refererer til i det her notat, er indrejserestriktioner, og der var Kommissionens overordnede tilgang på daværende tidspunkt også en gradvis afvikling af indrejserestriktioner. Det var også det, Danmark gjorde den 24. maj 2020 ved at åbne, først til Tyskland, Norge og Island, altså nogle af vores nabolande. Så det er baggrunden. Grunden til, at jeg ikke svarede på det, er, at jeg håber, at vi kan fokusere på samrådets emne, nemlig rejsevejledningerne.

Kim Valentin: Jeg sidder faktisk og bliver lidt bekymret, når udenrigsministeren siger det, han siger. Men jeg må først sige tak for de svar, vi har fået. Det er på en eller anden måde en gidseltagning af det danske folk, når man på den måde udtrykker, at man holder forsigtighedsprincippet i hånden hele vejen, og at det ikke bliver til et vidensprincip undervejs. Ja, alle kan jo forstå, at vi lukkede ned i marts måned 2020 i en situation, hvor vi ikke vidste noget, men nu står vi altså et andet sted. Vi ved rigtig, rigtig meget om den virus nu. Skulle vi ikke tage og få det ind på bordet og så kalde det for et vidensprincip i stedet for et forsigtighedsprincip? Man bliver oprigtigt noget bekymret, når beslutningstagerne overhovedet ikke har tanke for, hvad for en viden der ligger bag derude i øjeblikket. Og ja, den danske befolkning har jo været en meget væsentlig ingrediens i, at det er gået så godt, men så lad os da for søren få den danske befolkning aktiveret endnu en gang i den her sammenhæng.

Jeg har et spørgsmål, og det går på, at hvis man gerne vil bruge nogle kriterier til at åbne og lukke for lande, så har man i dag sat nogle grænsekriterier ind. Men antal smittede i de lande, som man vurderer efter de her kriterier, indgår tilsyneladende ikke, og det virker da fuldstændig ulogisk, for antal smittede er da også en vigtig faktor i vurderingen af, om man kan rejse ind eller ud af et land, og i vurderingen af sandsynligheden for at pådrage sig en smitte i det pågældende land. Så jeg må spørge udenrigsministeren: Er det et kriterium, man ikke har ønsket at have med, eller hvorfor indgår det overhovedet ikke i grundlaget for det, som ministeren kalder et forsigtighedsprincip? Hvorfor indgår det ikke i den beregning? Det bør vel være med et eller andet sted.

Så har jeg et andet spørgsmål. Det går på, at rejsebranchen, turistbranchen, jo udgør en meget væsentlig del af den danske økonomi. Har udenrigsministeren et råd til, hvordan de overhovedet skal planlægge deres forretning, når det bliver sådan en zigzagkurs fra regeringens side med, at man først åbner, så lukker, så åbner og så lukker igen ud fra uvidenhed snarere end ud fra viden?

Jan E. Jørgensen: Tak for de mange opklaringer. Eksempelvis er vi nu blevet belært om, at indrejserestriktioner handler om de restriktioner, der er for at kunne rejse ind i Danmark, og at rejsevejledninger handler om den vejledning, der er for danskere, der vil rejse ud af Danmark og besøge andre lande. Tusind tak for det. Det tror jeg nu nok, at de fleste af os havde fanget på forhånd, men det er fint lige at få det præciseret.

Vi havde samråd forleden med justitsminister Nick Hækkerup, og nu håber jeg så meget, at udenrigsministeren er enig med sin kollega. For jeg er med på, at det er justitsministeren, der bestemmer, hvem der må komme ind, og at udenrigsministeren bestemmer, hvor man må rejse ud, hvis man vil ud – eller bestemmer og bestemmer, han kommer med nogle vejledninger. Men tingene hænger jo sammen. For hvis vi eksempelvis forestiller os, at 100.000 danskere tager på ferie i udlandet, og de lande, man tager til, alle er lande, der har samme eller lavere antal smittede end Danmark, og at der så samtidig kommer 100.000 udlændinge, som alle sammen kommer fra lande – igen med samme eller lavere smittetryk end Danmark – og rejser ind i Danmark, så står den lige. Altså, så er risikoen for, at covid-19 spredes yderligere i Danmark, status quo. Der er ikke sket noget. Der er 100.000, der er rejst ud, og der er 100.000, der er kommet ind. Risikoen er den samme. Det er så kun i det tilfælde, at der kommer flere turister ind i Danmark, end der er rejst danskere ud af Danmark, at der er en risiko for en forøget spredning af covid-19 i Danmark. Det går jeg ud fra vi er enige om. Det vil jeg også bare for god ordens skyld bede udenrigsministeren bekræfte, for ellers er der jo splid i regeringen, og det kan vi jo ikke have.

Derfor er mit spørgsmål – for det kunne justitsministeren nemlig ikke svare på: Hvilket tal er det, man så går efter? Altså, hvor mange flere kan vi have, der kommer fra udlandet til Danmark, uden at vi er bange for, at tingene begynder at skride? Er det 1 pct. flere, der må være her, er det 5 pct. flere, er det 10 pct. flere? For tingene hænger jo sammen: Jo flere der rejser ud, jo flere kan alt andet lige komme ind, og vi er i den samme situation. Så jeg vil godt spørge, hvad det er for tal, regeringen styrer efter. Altså: Hvor mange flere potentielle smittebærere er det, vi tør risikere kommer ind i Danmark?

Og bare lige for at rette en misforståelse: Venstre har på intet tidspunkt udtalt sig imod et forsigtighedsprincip. Men, som jeg har forstået det, er det jo ikke et forsigtighedsprincip, regeringen styrer efter. Den besked, der udgik fra statsministerens departementschef til Søren Brostrøm, var, at man skulle anlægge et ekstremt forsigtighedsprincip med fravigelse af proportionalitetshensyn, altså et ekstremt forsigtighedsprincip uden proportionalitet. Venstre er tilhænger af forsigtighed, men vi er modstandere af ekstremisme – også på dette område. Samtidig tror jeg nok, at hvis man sådan skal opsummere de kritikpunkter, vi har haft, så er de få og

små i sammenligning med det store billede, som jo er ros til regeringen for den hastige og resolute nedlukning. Vi har fået, om ikke udryddet corona, så har vi i hvert fald fået den bragt meget, meget langt ned i Danmark, og stor ros for det. Men nu, hvor vi er i gang med at lukke op igen, er det måske snarere tilfældighed, der synes at præge mange af de beslutninger, vi har kritiseret. Man kunne måske kalde det styrende princip for et tilfældighedsprincip.

Allerhelst ønsker jeg selvfølgelig, at ministeren kan afkræfte min anelse om, at man styrer efter sådan et tilfældighedsprincip. Og det ville man jo så kunne gøre ved at sige, at vi mener, at der kan komme x-antal personer ekstra ind i Danmark, og at vi så stadig væk kan have nogenlunde styr på situationen. Det tal styrer vi efter ikke må blive for højt, og det er derfor, at vi har de restriktioner, vi har.

Udenrigsministeren: Først til Kim Valentin, der siger, at der skulle være tale om en gidseltagning af den danske befolkning, fra vi i marts måned 2020 og frem har håndteret coronakrisen i Danmark. Det synes jeg er voldsomt udtrykt. Jeg troede egentlig, at Venstre generelt var enige i den forsigtighedstilgang, vi har haft, med rettidig omhu over for en pandemi med en ukendt sygdom. Ubetrådt land. For det er det, der har gjort, at vi står, hvor vi står i dag – nemlig, som Jan E. Jørgensen også er inde på. Vi står nemlig et rigtig godt sted, også sammenlignet med mange andre lande, fordi vi har udvist rettidig omhu og forsigtighed.

Det er klart, at vi nu er længere fremme i pandemien. Vi har også, som jeg har redegjort for flere gange i udvalget, også i skriftlige svar på spørgsmål, fået flere data. Vi har her i juli måned 2020 kunnet se, at Det Europæiske Center for Forebyggelse og Bekæmpelse af Smitte (ECDC) har udviklet data for EU-/Schengenområdet og nu også for tredjelande, og det gør så, at vi kan gå tilbage til en model med nogle sundhedsdata, vi kan basere vores rejsevejledninger på – oven i de andre kriterier, som jeg ikke vil gentage her.

Det er jo det, der gør, at vi kom med en model for EU-landene, Schengenlandene og Storbritannien i forrige uge, der har gjort, at de fleste europæiske lande er overgået fra den orange til den gule kategori, og at vi dermed har åbnet for dem. Og nu har vi også en model for tredjelande. De modeller hviler jo så også på, at vi også herhjemme har sundhedsmyndigheder, Statens Serum Institut, som går ind og kigger på de sundhedsfaglige vurderinger af, hvilke risici der er. Kim Valentin spørger til antallet af smittede i forhold til incidensen, i forhold til nye smittede i løbet af en periode. Det er jo sådan en diskussion, man godt kan have, men jeg bliver nødt til at henvise til sundhedsmyndighederne. Jeg vil ikke begive mig ind i en lang diskussion om deres kriterier. Det er nogle kriterier, de lægger ind, og nogle vurderinger, de lægger ind, men jo, jeg kan bare sige, at antal smittede også indgår som vigtige kriterier. I forhold til EU/Schengen ved I jo, at incidenskriteriet dér er 20 nye smittede pr. 100.000 pr. uge i gennemsnit over 14 dage. Det er det kriterium, som indgår i den danske vurdering. I forhold til tredjelande er det 15 nye pr. 100.000 på 14 dage. Så faktisk er forsigtigheden ud fra det specifikke parameter mere end dobbelt så høj for tredjelande end for EU- og Schengenlande samt Storbritannien.

Vi åbner og lukker med andre ord ud fra objektive kriterier. Tal går op og ned, og det skaber en usikkerhed for de rejsende og for branchen; det gør det. Alternativet ville jo være, at man ikke åbnede overhovedet. Det ville selvfølgelig skabe maksimal sikkerhed for, hvordan verden så ud, men til gengæld ville det være besværligt at rejse. Derfor har vi en model, der reflekterer den virkelighed, vi står i – altså at usikkerhed er et grundvilkår i en pandemi, der ikke er ovre endnu. Så det skal man selvfølgelig tage bestik af.

Jeg synes også, jeg hører fra danskere, der tager ud at rejse, at man selvfølgelig overvejer alle disse elementer, og at man godt ved, at verden ikke er som før covid-19-krisen. Så jeg er sådan set enig med Kim Valentin i, at viden, som vi har fået nu, og det, at vi har vores sundhedsmyndigheder og institutter, agentur i forhold til ECDC-center, er vigtigt. Det indgår nu, fordi der er kommet datagrundlag, vi kan begynde at navigere efter. Det er jo godt, at vi har det. Men at vi ikke fortsat skulle have et forsigtighedsprincip – det princip vil jeg sådan set holde fast i. Det er vigtigt for regeringen.

Jeg har fuld forståelse for, at rejsebranchen er en af de brancher, der er allerhårdest ramt – som også turistbranchen og restaurationsbranchen. Det er svært for branchen, og usikkerhed er desværre et grundvilkår. Vi har en løbende dialog med rejsebranchens organisationer fra Udenrigsministeriets side, og det vil vi fortsætte med. Jeg ved, at branchen også er i dialog med Erhvervsministeriet, og regeringen har jo med et bredt flertal i Folketinget ud over de generelle hjælpepakker også lavet flere hjælpepakker målrettet pakkerejsebranchen. Vi har desuden nedsat en ekspertgruppe til at komme med anbefalinger til håndtering af pakkerejsebranchens udfordringer. Jeg kan endvidere henvise til svar på spørgsmål 1530 og 1531. Så jeg er fuldstændig enig med Kim Valentin. Dette er en kæmpe udfordring og i øvrigt ikke et problem, vi står alene med i Danmark. Vi kan se på globalt niveau, at rejseaktiviteten vil gå ned mellem 60 og 80 pct. Der kan jo gå noget tid, før vi er tilbage i de rejseaktiviteter og -mønstre, vi kendte før covid-19-udbruddet. Derfor skal vi se, hvad vi kan gøre for at hjælpe branchen og samtidig på en ansvarlig måde håndtere covid-19.

Jan E. Jørgensen: Grunden til, at jeg svarede i forhold til det samlenotat og indrejserestriktioner, var, at Eva Kjer Hansen spurgte til rejsevejledninger i forhold til det samlenotat. Det, jeg bare gjorde opmærksom på, var, at det samlenotat refererede til indrejserestriktioner. Så jeg er sådan set helt enig i, at det er to forskellige ting, og at jeg ikke behøver at forklare det på den måde.

I forhold til det der med 100.000 ind og ud: Jeg ved ikke, hvad justitsministeren har sagt – det skal jeg ikke gå ind i. Indrejserestriktioner er, som Jan E. Jørgensen nævnte, justitsministerens ressort, så det vil jeg overlade til justitsministeren. Vi styrer ikke efter et eller andet tal, så tilsyneladende er vi helt på linje med justitsministeren, men vi er jo nu i en situation med objektive kriterier, i forhold til hvordan vi laver rejsevejledninger, og det er så ikke tilfældigt.

Jeg vil gerne understrege igen: Hvad betyder det her med, at vi har et forsigtighedsprincip? Det er ikke et tilfældighedsprincip; det er et forsigtighedsprincip. Det der med at forsøge at re-

ducere – det synes jeg ligger lidt i spørgsmålet – coronakrisen til enkeltsager eller enkeltbeslutninger kan man simpelt hen ikke. Man kan ikke reducere en national krisehåndtering til et udslagsgivende parameter. Sådan fungerer virkeligheden jo ikke i en coronakrise. Vores ansvar som politikere og beslutningstagere er jo at se hele billedet. Det er at zoome ud og se, hvad der er det bedste at gøre. Man kan bruge mange billeder og analogier. Man kan f.eks. godt gå ud på vejen, hvis man ikke ser nogen biler, men hvis man kan høre, at der er en bil rundt om hjørnet, så er det nok en god idé at tænke på, hvad man så skal gøre. Vi er jo i en situation, hvor vi er nødt til at zoome ud og kigge på hele billedet. Det er klart, at det altså ikke er noget, man kan sætte på formel. Man er nødt til at se hele billedet.

Og hvad er det egentlig, forsigtighed betyder? Hvis man går ind og kigger i Den Danske Ordbog, kan man se, hvad det betyder. Nu ved jeg, at Jan E. Jørgensen har en juridisk baggrund. Det betyder: omhyggelig og påpasselig i sine bevægelser for at undgå at skade eller ødelægge noget. Det er egentlig meget præcist, hvor jeg også synes, vi står med en rammende beskrivelse af, hvad vores tilgang har været fra regeringens side. Det er ikke et udtryk for overforsigtighed. Det er et udtryk for rettidig omhu, når man ikke kender konsekvenserne af den pandemi, som vi står i, og når man ikke kender sygdommen til bunds.

I takt med, at vi får flere data, kan vi begynde at lave modeller. Det har vi så gjort for rejsevejledninger for EU/Schengen/Storbritannien, og nu for tredjelande, og det er jo godt. Men vi ved også, at det hurtigt kan ændre sig igen. Behøver jeg sige: Prøv at se på USA i øjeblikket. Det er jo ret skræmmende at følge coronaudviklingen i visse dele af USA, hvor man havde lukket ned og har lukket delvis op igen. Nu er der, forstår jeg af debatten derude, nogle stater, der overvejer at lukke ned igen. Noget af det værste ville jo også være, hvis vi kom til at lukke op for hurtigt på en måde, hvor vi så skulle lukke det hele ned igen, og den gevinst, som Danmark og danskerne har vundet i kampen mod covid-19, blev sat over styr; det ville jo ikke være godt. Så der er nogle hensyn at tage. Men nu har vi nogle modeller, både for rejsevejledninger for EU/Schengen/Storbritannien og for resten af verden, og det er jeg selvfølgelig glad for, at vi har.

Sophie Løhde: Statsministeren har tidligere sagt, at regeringen vil komme til at begå fejl, og det tror jeg sådan set, at alle har forståelse for. Det er menneskeligt at begå fejl. Det er bare en lille smule uklart, hvad regeringen selv forstår ved fejl, der er blevet begået. Derfor har jeg et spørgsmål til regeringens rejsevejledning, som vi ikke fik svar på i forbindelse med det sidste samråd. Jeg vil dermed spørge ministeren, om det var en fejl fra regeringens side, at den den 29. maj 2020 meldte ud, at alle rejser måtte aflyses, fordi der ikke ville ske noget i forhold til rejsevejledningerne før den 31. august 2020; først her ville der tidligst komme en ny udmelding fra regeringen. Det betød, som alle ved i dag, at danskerne i stor stil jo aflyste alle deres planlagte rejser, og at rejsebranchen måtte tilbagebetale alle rejser for et stort trecifret millionbeløb. Det har de så efterfølgende fået en lang næse for, for det viste sig jo senere, at det havde de ikke behøvet gøre, alt imens mennesker unødigt er blevet fyret fra deres job i rejsebranchen, fordi de stolede på regeringens udmelding om, at der ikke ville ske noget før den 31. august 2020.

Hvorfor valgte regeringen ikke da i slutningen af maj 2020 at sige: "Prøv og hør her, venner. Vi er ikke klar endnu med en model for objektive kriterier. Den gør vi alt, hvad vi kan, for at forsøge at udvikle, og vi er klar med en melding om 2 eller 3 uger, så hold lige hestene; vi kan ikke sige noget mere konkret endnu"? Hvorfor var det, at regeringen valgte at se 3 måneder frem i en situation, hvor ingen var i stand til at kunne se 3 måneder frem? Var det en fejl fra regeringens side, at man dengang kom til sådan set at gøre den økonomiske krise værre, end den havde behøvet blive, fordi den har bragt rejsebranchen i en ekstremt svær situation? Og vil ministeren i dag sige undskyld til danskerne og til rejsebranchen for, at regeringen unødigt aflyste alle rejser med store økonomiske konsekvenser, ikke mindst for rejsebranchen, hvor rigtig mange mennesker er blevet fyret fra deres job?

Ellen Trane Nørby: Jeg er fuldstændig dækket ind af det, som min kollega Sophie Løhde lige spurgte om, så det vil jeg ikke gentage. Jeg vil bare i tillæg til det spørgsmål også spørge udenrigsministeren om, hvad de danskere skal gøre, som lige nu står med en flybillet til Syd-europa, som altså ikke var dækket af pakkerejserne, som blev annulleret, og hvor flyet nu afgår alligevel, fordi regeringen har ændret rejsevejledningen, men hvor de har aflyst deres sommerhus- og husbestillinger og måske endda også har booket noget i Danmark. Hvem skal dække de danskeres tab henholdsvis ekstraudgifter, set i lyset af at regeringen jo først meldte ud, at man kunne være sikker på, at der ikke skete ændringer – hvorefter der skete ændringer, altså de ting, der ligger ud over pakkerejserne?

Og så har jeg et konkret spørgsmål i relation til den blå grænse, som jeg håber, at udenrigsministeren kan svare på. For jeg kan forstå, at der i relation til det samarbejde, der ellers er i det dansk-tyske grænseland, omkring grænsen til Slesvig-Holsten, er opstået fortolkningsudfordringer omkring den blå grænse. Bl.a. betyder det helt konkret, at en cykelfærge, der plejer at sejle mellem Tyskland og Danmark, ikke kan få en klar melding om, hvorvidt de må sejle, for de ved ikke, om de er dækket ind af 6-dagesreglen, om de er dækket ind af, at det som regel er folk fra Slesvig-Holsten og dermed nogen, der frit kan indrejse til Danmark, eller hvad de skal gøre. Der håber jeg sådan set, at ministeren helt konkret kan svare på, hvad sådan en aktør skal gøre.

Det er jo en forening, som risikerer, at hele deres egenkapital forsvinder, fordi der er så stor uklarhed omkring de rejsevejledninger, som regeringen har udstedt. Det gælder jo mange i branchen, men nu spørger jeg bare helt konkret til dette, fordi jeg ved, der sidder mange derude og lytter med for at få en afklaring.

Halime Oguz: Som ministeren er inde på, var covid-19 en fuldstændig ukendt sygdom, og vi havde ikke data om sygdommen på nogen måde, og så havde vi nogle sundhedsmyndigheder, der så stort på alvoren til at begynde med. De troede ikke engang, at pandemien ville nå til Danmark. Så kan man på den baggrund ikke konkludere, at regeringen faktisk et eller andet sted lidt var nødt til at tage ansvaret på egen hånd og anvende forsigtighedsprincippet, som for mig at forstå handler om mennesket før økonomien? Man var nødt til at være ekstremt forsigtig-

tig for at beskytte så mange liv som muligt, så vi undgik svenske tilstande, og ministeren var selv inde på amerikanske tilstande. Det var jo sådan en fuldstændig ukendt sygdom, så på den baggrund kunne vi jo ikke helt og fuldt ud regne med Kommissionens eller sundhedsmyndighedernes anbefalinger.

Så det var bare det, jeg ville have bekræftet, altså om det forsigtighedsprincip ikke snarere gik ud på at beskytte så mange menneskeliv som muligt, og at man, selv om der ikke var data, var nødt til selv at tage ansvaret.

Udenrigsministeren: Først til Sophie Løhde: Jeg har både svaret skriftligt og nu igen i mit indledende talepunkt. Til diskussionen om, hvorvidt det var en fejl og en fortrudt udmelding den 29. maj 2020: Beslutninger må nødvendigvis træffes på det foreliggende grundlag i situationen og ikke på data og viden, der først bliver tilgængelig senere. Det kan jo ikke være anderledes. I den situation traf regeringen et valg om at lade forsigtighedsprincippet veje tungest og fortsætte den forsigtige, ansvarlige og gradvise åbning af Danmark. Det mener jeg hverken var eller er en fejl. Det er tværtimod udtryk for en ansvarlig tilgang, idet vi jo stadig væk i Danmark står i en global pandemi. Jeg deler altså ikke spørgerens interesse for den her kontrafaktiske historieskrivning. Regeringen står på mål for de beslutninger, den har måttet tage i en ekstremt usikker global krise forårsaget af en hidtil ukendt sygdom.

I kan se, at det nu er muligt, at vi kan åbne for rejser, fordi der er kommet sundhedsdata og en model på baggrund heraf. Det var ikke muligt tilbage i maj måned. Der står vi nu, og det er jo så positivt. Som sagt: Skulle vi så fortsat have frarådet ikk nødvendinge rejser, når der nu var mulighed for at lave en model? Nej, det mener jeg så heller ikke, og derfor har vi lavet en model for det, som regeringen har besluttet, og som myndighederne nu implementerer, og som gør, at man kan rejse i det meste af Europa og også kommer til at kunne rejse i tredjelande, når der løbende åbnes for dem.

Så vil jeg sige til Ellen Trane Nørby, at jeg selvfølgelig er opmærksom på, at ændringerne af rejsevejledninger har gjort det ekstremt vanskeligt for nogle borgere at planlægge og lægge ferieplaner i år. Det må man bare sige. Jeg tror, at usikkerhed er et grundvilkår for alle i covid-19-krisen. Jeg synes også, man skal huske på, at bare den tilværelse, mange har haft siden midten af marts 2020, jo har været præget af usikkerhed, men også uvished om, hvordan tingene vil udvikle sig. Det samme gælder altså også for ferieplanlægningen; det må man bare sige. Der er mennesker, der arbejder hjemmefra og har isoleret sig selv. Halime Oguz var inde på, at der er mange, også i den danske befolkning, for hvem det her er alvorligt, hvis man får covid-19, og som derfor har måttet tage nogle meget dramatiske beslutninger i denne krise om at isolere sig selv og i det hele taget leve på en anden måde, end man normalt ville gøre, også i forhold til familie og venner – alle de ting, som vi kender.

Så jeg medgiver, at der er danskere, der har måttet aflyse og ændre deres ferieplaner, helt som vi har måttet ændre på en masse planer de sidste 4-5 måneder. Det har været konsekvensen af den usikkerhed, coronapandemien har medført. Det er selvfølgelig vigtigt, og det

gælder, uanset hvornår og hvordan man rejser, at man taler med sit flyselskab og sit forsikrings-selskab. Har man rejseforsikring, skal man finde ud af, hvilke vilkår der er i forhold til dækning. Det er også min klare opfordring til folk, der planlægger at rejse, at man virkelig skal tjekke, hvilke regler der gælder, hvis flyafgange skulle blive ændret, eller frem og tilbage, altså hvad man så har af dækningsmuligheder med sit forsikrings-selskab eller med sit flyselskab. Og for pakkerejser gælder særlige regler – jeg hørte godt, at det ikke var det, Ellen Trane Nørby spurgte til.

Som svar på spørgsmål om 6-dagesreglen og indrejse må jeg henvise til justitsministeren. Det er jo indrejserestriktioner, så det vil jeg opfordre til at man går videre med dér.

Så var der Halime Oguz' spørgsmål. I forhold til at vi står i en pandemi, som ingen rigtig kender konsekvenserne af, og som stadig væk har voldsomme konsekvenser globalt, har vi jo i sidste ende et ansvar som regering for at træffe beslutninger på det foreliggende grundlag, der er. Vi kan ikke løbe fra vores ansvar for at træffe beslutninger, som vedrører den danske befolkning: beskytte, passe på, sikre sundhed og sikkerhed for den danske befolkning. Det var det, vi gjorde i marts måned, og jeg synes, når man kigger på hele forløbet hen over foråret, at det jo også var den rigtige beslutning, som vi står fuldt på mål for. Danmark står et meget bedre sted, end vi kunne risikere at have gjort, hvis vi ikke havde truffet de rigtige beslutninger i tide, og det er et politisk ansvar, der hviler på os i regeringen, og det tager vi på os. Er der folk, der er uenige i det? Det er der givetvis, men vi står altså på mål for det, vi har gjort, og jeg vil gerne takke for at fremhæve det.

Det er jo klart, at det, som Halime Oguz siger, jo er mennesker før økonomi. Og det er rigtigt, at man altid mødes med svære dilemmaer og balancer, når man står i en krisesituation. Det, der er vigtigt, er selvfølgelig at få kontrol over pandemien og undgå, at sårbare, ældre og kronisk syge bliver ramt af corona, at dødstallet stiger, og at pandemien udvikler sig. Samtidig er der selvfølgelig også nogle økonomiske hensyn og overvejelser, og det er ud fra et helhedsbillede af de balancer, man som regering må træffe en afgørelse. Det er det, vi har gjort og står på mål for.

Så jeg takker for spørgsmålet, Halime Oguz, og siger, at det vil vi fortsat gøre, og jeg tror i øvrigt i et godt samarbejde med Folketinget. Jeg skal minde om, at de hjælpepakker, vi har lavet på økonomiområdet, for langt de flestes vedkommende er udarbejdet sammen med alle Folketingets partier. Det har vist, at det har været et ansvarligt Folketing, som har været med til at afbøde de økonomiske konsekvenser af denne krise.

Søren Søndergaard: Nu sidder vi jo i Europaudvalget, og derfor kunne jeg godt tænke mig at stille et kort spørgsmål til ministeren om EU's åbning. For ministeren nævnte en masse objektive kriterier, der lå bag den åbning, og derfor vil jeg spørge: Er det sådan, at EU's åbning bygger på en højere videnskab? For så er det jo i hvert fald heldigt, især for Frankrig, at blandt 14 lande i hele verden er Algeriet, Tunesien og Rwanda med. Er det sådan, at der ikke er nogen lande uden for de 14 lande, som opfylder de kriterier, som ministeren nævnte, som ikke er

med på listen? Altså, er alle lande, der opfylder de kriterier, ministeren nævnte, med på listen, eller er EU's liste også en rent politisk liste?

Jan E. Jørgensen: Altså, jeg beklagede mig ikke over forsigtighedsprincippet, og »forsigtigt« er i min ordbog et plusord, og det er det jo også i den officielle ordbog, så det er fint. Det, jeg talte om, var ekstremisme, altså ekstrem forsigtighed. Og jeg kan godt læse op, hvad der står i ordbogen om ekstremisme, men det tror jeg ikke er en bog, som udenrigsministeren har lyst til at blive placeret i. Så det var sådan set det, jeg talte om. Men det fik jeg ikke noget svar på.

Jeg fik så til gengæld svar på, at man ikke styrer efter et tal for, hvor mange ekstra potentielle smittebærere der kan komme ind i Danmark, og det synes jeg måske er lidt bekymrende. Men tak for svaret.

Mit sidste spørgsmål går på statsministerens pressemøde den 11. marts 2020, hvor Mette Frederiksen sagde følgende: Vi står på ubetrådt land. Vi står i en situation, som ikke ligner noget, vi har prøvet før. Kommer vi til at begå fejl? Ja. Kommer jeg til at begå fejl? Ja.

Men det, vi kan konstatere nu her noget tid efter, er, at det faktisk var en fejl, at statsministeren sagde dét dengang, for vi har en regering, der har været ufejlbarlig. Der er simpelt hen ikke trådt et eneste skridt forkert. Samtlige beslutninger, man har truffet, har simpelt hen været rigtige. Ingen fejl er begået. Og der må jeg altså bare lige sige, at det der med at stille sig frem på forhånd og i generelle termer tale om, at man kommer til at begå fejl, er der stor respekt for fra Venstres side. Det syntes jeg var flot og modigt, at statsministeren gik ud og sagde. Men når man så ikke vil erkende de fejl, der så bliver begået undervejs, er det, jeg synes, at modet svigter, og der synes jeg ærlig talt, at det ville klæde udenrigsministeren at sige: "Ja, det var da smadderægerligt, at vi kom med den melding dengang og dermed smadrede ikke bare rejse-drømmene hos en masse danskere, men jo altså også arbejdspladser osv., når vi nu bagefter kan se, at det ikke gik så galt. Men den viden havde vi ikke dengang. Men ja, set i bagklogskabens ulideligt klare lys og blablabla var det da en fejl".

Men end ikke sådan en indrømmelse kommer fra regeringens side. Og så er det altså bare, at jeg synes, det klinger lidt hult, når statsministeren stillede sig op den 11. marts 2020 og sagde: Ja, vi kommer til at begå fejl. For det gør regeringen ikke. Vi har en ufejlbarlig regering i Danmark, og det er selvfølgelig dejligt og heldigt for den danske befolkning, men mon det forholder sig helt sådan?

Sophie Løhde: Jeg prøver at spørge igen – og nu vil jeg bede ministeren om at svare på spørgsmålet i stedet for at opfinde sin egen polemiske udgave af spørgsmålet. Al respekt for, at regeringen den 29. maj 2020 ikke var i stand til at kunne forudse, hvad der ville komme til at ske med smitteudviklingen i de følgende måneder rundt om i de forskellige lande, ikke mindst Europa, men regeringen traf jo et valg ved at sige: Nu melder vi ud, og vi vælger at se 3 måneder frem, for den 29. maj 2020 meddeler vi danskerne og rejsebranchen, at der ikke vil blive

ændret noget før tidligst den 31. august 2020. Og derfor blev alle rejser aflyst. Rejsebranchen har tilbagebetalt rejser for et kæmpestort millionbeløb, og mennesker har mistet deres job.

Så spørger jeg bare ministeren, om det var en fejl fra regeringens side, at man den 29. maj 2020 meldte ud og valgte at se 3 måneder frem i en situation, hvor ingen kunne se 3 måneder frem. Hvorfor var det, at regeringen ikke var så ydmyg, at den i stedet sagde: ”Kære venner, vi er endnu ikke klar med en model for objektive kriterier; vi forsøger at have den klar så hurtigt som muligt, og vi vender tilbage om 2 eller 3 uger”? Var det en fejl, at man ikke gjorde det? Ja eller nej? Det er jo i virkeligheden et meget simpelt spørgsmål, som også er i fuldstændig forlængelse af Jan E. Jørgensens bemærkninger: Var det en fejl fra regeringens side? Og så fremt ministeren enten svarer ja eller nej til det spørgsmål, vil jeg også bare spørge, om ministeren i dag er klar med en undskyldning til danskerne og til rejsebranchen for, at regeringen jo unødigt har aflyst alle rejser med store økonomiske konsekvenser for rejsebranchen, hvor mange har mistet deres job.

Endelig vil jeg bede ministeren om at svare på Ellen Trane Nørby's spørgsmål om, hvem der dækker, når det ikke vedrører pakkerejser, for folks forsikringer dækker jo ikke i en situation, hvor rejsevejledningen nu er blevet ændret. Det valgte ministeren behændigt nok også at undlade at svare på.

Udenrigsministeren: Først til Søren Søndergaard som svar på spørgsmålet om EU's åbning over for tredjelande. Altså, landene på EU's liste opfylder alle sammen hovedkriteriet i EU's model – og det bliver et lidt længere svar, hvis man skal gå ind og forklare det, men det vil jeg gerne gøre – dvs. tæt på eller under 16 nye smittede pr. 100.000 indbyggere over 14 dage. Og tallet 16 er valgt, fordi det var EU's gennemsnit pr. 15. juni 2020. Når det er konstateret, at et givent land opfylder kriteriet, samt at trenden i udviklingen er stabil eller nedadgående, vurderes landenes håndtering af covid-19 situationen nærmere. Der er altså også en vurdering af det. Heri indgår f.eks. aspekter som testning, kontaktopsporing, inddæmning, behandling og rapportering. Dermed vil mange lande, der på papiret har gode tal for håndteringen af covid-19, alligevel blive frasorteret, f.eks. fordi testregimerne er for dårlige, eller fordi vi mangler viden om landenes håndtering af covid-19. Så det er sådan set det, der er svaret.

Man kan sige, at det bygger på nogle sundhedsdata og nogle vurderinger, som ECDC foretager. Det, vi så har lagt ind i den danske model, som bygger på den europæiske, er jo så, at vores sundhedsmyndigheder også vurderer den lændeliste, altså de 14 eller 15 lande, hvis man tæller Kina med, som EU har fundet frem til, og ser på, hvilke af de lande man så ud fra en sundhedsfaglig vurdering er tryk ved at åbne over for. Og så kommer de andre elementer oveni, Søren Søndergaard. Så det er sådan set det, der er svaret på det.

Jeg tror også, man må sige, at der er mange lande i verden, hvis man skal kigge ud over 160 lande, hvor vi ikke har særlig eksakte data eller særlig omfattende data eller i det hele taget særlig konkret viden, og det bliver selvfølgelig en udfordring at åbne for lande, for hvilke man ikke rigtig ved, hvordan pandemien står, og hvordan de helt præcist håndterer krisen. Det er

også derfor, det er godt med en fælles europæisk tilgang, men vi er samtidig nødt til at have nogle nationale sikkerhedsventiler, som bliver lagt ind i vores model.

Så til Jan E. Jørgensen om ekstremisme: Jeg tror, vi begge to deler afskyen for ekstremisme, hvis det handler om, at man gør ting, som er irrationelle og helt ude på overdrevet. Jeg tror, at man får nogle negative associationer, når vi bruger begrebet.

Det, der bliver sagt her, om, at vi kommer til at begå fejl i løbet af håndteringen af covid-19, vil jeg og resten af regeringen gerne stå på mål for – også statsministeren. Jeg synes også, det er med rette, når vi er igennem krisen – og det blev også sagt klart og tydeligt – at vi så også skal evaluere, det skal vi alle sammen gøre, hvornår vi har gjort hvad, og om det har været de rigtige ting at gøre, om vi har haft de rigtige ting på plads, om vi har begået nogle fejl. Så skal vi selvfølgelig kigge på det. Det synes jeg er et sundt princip at man gør, når tiden er inde til det.

Vi står stadig væk midt i pandemien. Det vil jeg bare gerne understrege. Det er ikke sådan, at vi er forbi den endnu, og derfor tror jeg, det ville være meget tidligt at begynde at konkludere, hvor og hvilke fejl der måske er begået. Men at man kommer til at evaluere eller kigge på det, og at der er ting, hvor der helt givet er begået fejl, tror jeg er rigtigt – det vil jeg gerne vedkende mig som udenrigsminister – og det kommer da også til at ske. Sådan er det, når man bevæger sig i ukendt terræn, hvor man lægger skinnerne, mens toget kører. Der vil være ting, som man kommer til at begå fejl i forhold til. Det tror jeg er uundgåeligt. Hvis man troede andet, tror jeg, man ville være et ufejlbarligt menneske, og det tror jeg ikke at der er nogen her, som tror, at man kan være i en situation som denne.

Så siger Sophie Løhde, at jeg igen ikke skulle have svaret på spørgsmålet. Altså, jeg har svaret, bl.a. skriftligt i et svar til Eva Kjer Hansen den 1. juli 2020 om det, at vi træffer en beslutning på det foreliggende grundlag, som vi gjorde tilbage i slutningen af maj 2020. Det mente jeg ikke var en fejl dengang, og det mener jeg heller ikke nu. Det er udtryk for den ansvarlige tilgang, vi har i Danmark i kampen mod pandemien.

Vi ville selvfølgelig gerne have vidst det, vi ved i dag, på det tidspunkt i maj måned 2020, men usikkerheden var ganske enorm. Som jeg også har redegjort for, havde langt de fleste lande stadig indrejserestriktioner og forskellige andre former for restriktioner. Langt de fleste EU- og Schengenlande frarådede på det tidspunkt i maj ikkennødvendige rejser. Så det var det, vi så ind i på det tidspunkt. Usikkerheden var enorm.

Det er jo glædeligt, at det er gået bedre, end vi turde håbe på med pandemiudviklingen – ikke bare i Danmark, men i det meste af Europa. Og det gør jo så, at vi nu kan få en model, fordi vi også har nogle sundhedsdata, som vi ikke havde på det tidspunkt, der gør, at vi på forsvarlig og forsigtig vis kan åbne over for EU- og Schengenlandene samt Storbritannien og nu også tredjelande. Det synes jeg er en positiv udvikling. Vi kunne ikke have forudset tilbage i maj måned, at vi ville stå, hvor vi står nu.

På spørgsmålet om, hvem der skal betale, altså forsikrings-selskabet eller flyselskabet eller i sidste ende borgerens egen lomme, Ellen Trane Nørby, vil jeg svare – det blev sagt hele foråret – at man selv skal planlægge fleksibelt og have styr på alle forsikringsregler, forsikringsbetingelser og bookingregler osv. Det er beklageligt, at vi lever i en verden, hvor der er den her usikkerhed. Jeg tror, at vi måske alle sammen har bestilt en rejse eller har haft en rejse, som vi har måttet udskyde og lave om. Der er i hvert fald mange, der har haft de udfordringer. Jeg synes selvfølgelig, det er ærgerligt. Der må jeg henvise til erhvervsministeren, som i forskellige forhandlinger har forsøgt at løse nogle af de udfordringer, der er for rejsebranchen og flyselskaberne. Men uanset hvordan verden så ud tilbage i maj måned 2020, uanset hvad, må man jo sige, at alt andet lige kommer den globale turisme, herunder også danskernes rejser ud i verden, til at være helt anderledes denne sommer, end vi har set tidligere. Som jeg nævnte, estimerer man, at nedgangen i den globale turisme vil blive på 60-80 pct. Situationen kommer også til at påvirke danskernes rejse lyst ud af Danmark. Det grundvilkår kan vi nok ikke lave om på.

Så derfor er det selvfølgelig beklageligt, hvis danskere kommer i klemme. Jeg tror, der desværre er mange, som på forskellig vis har måttet yde forskellige ofre igennem denne krise. Og der er det så vores opgave som politikere at hjælpe de brancher så godt som muligt igennem krisen. Det er jeg glad for, at vi som sagt har gjort med et bredt flertal – og som regel med hele Folketinget, alle partierne i Folketinget.

Den fungerende formand: Tak til udenrigsministeren for besvarelsen og for at stille op i samrådet. Jeg giver lige muligheden for, at indkalderen, Eva Kjer Hansen, kan runde samrådet af, inden vi går til rådsmødepunkterne på dagsordenen. Værsgo, Eva Kjer Hansen.

Eva Kjer Hansen: Tak. Jeg skal også bare sige tak til udenrigsministeren for denne fortsættelse af samrådet. Jeg havde jo håbet, at vi var blevet klogere på regeringens ageren i forhold til åbningen af Danmark igen og havde fået bedre kendskab til, hvem der har besluttet hvad og hvornår; og hvorfor man valgte en helt anden kurs end den, Europa-Kommissionen anlagde.

Men i virkeligheden har vi jo nu sluttet det her samråd af igen med den der ansvarsforflygtigelse. Altså, i forhold til de danskere, der er blevet ofre for det her tilfældighedsprincip, som Jan E. Jørgensen så fint kaldte det, ja, der må vi stille spørgsmål til erhvervsministeren, for det er bare ærgerligt, at borgerne lyttede til regeringen og dens skiftende udmeldinger om rejsevejledninger – og at de er kommet i klemme, nå ja, det må vi jo så bare spørge erhvervsministeren om.

Jeg synes godt nok, det er en trist afslutning på et samråd, hvor vi gerne ville have haft noget klarhed om, hvad beslutningsgrundlaget egentlig var. Så man i det mindste fra regeringens side kunne have givet en forklaring til de danskere, der er kommet i klemme. Men det var jo så heller ikke i dag, at vi skulle få den afklaring.

Jeg tror, jeg vil lade det blive ved det. Jeg finder det ærgerligt, at regeringen har zigzagget så meget og skabt så megen usikkerhed over for danskerne, og jeg synes, det ville have været godt for vores folkestyre, hvis vi kunne have fået klare svar på, hvilket grundlag, man har zigzagget ud fra. Men jeg er bevidst om, at vi ikke kommer det længere i dag. Så tak til ministeren for at stille op.

Den fungerende formand: Tak for det til deltagerne og ministeren. Så lukker vi samrådet. Jeg foreslår, at vi håndterer eventuelle opfølgninger på samrådet under vores lukkede punkter senere på dagen, sådan at vi ikke behøver at sende ministeren ud og tage ministeren ind igen, da vi nu skal vi videre til rådsmødeforelæggelserne.

Punkt 2. Uformel videokonference for økonomi og finansministre den 10. juli 2020

EUU alm. del (19) – bilag 812 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren forelagde på finansministerens vegne sagerne vedrørende Økofin den 10. juli 2020 til Europaudvalgets orientering. Han henviste generelt til samlenotatet om sagerne.

1. Præsentation af tysk formandskabsprogram

– *Udveksling af synspunkter*

Videokonference 10/7-20 - økofin – bilag 1 (samlenotat side 2)

Udenrigsministeren: Det tyske formandskab skal præsentere sit arbejdsprogram for Økofin. Det tyske formandskab vil være præget af arbejdet med genopretningen af de europæiske økonomier i lyset af covid-19-krisen, og samtidig må der forventes en gradvis normalisering, hvor Økofin kommer tilbage til de mange vigtige sager, som lå på bordet, inden krisen ramte. Arbejdet med genopretningen vil naturligvis afhænge af en kommende aftale i Det Europæiske Råd, der som bekendt har møde den 17. og 18. juli 2020. Den centrale opgave på det økonomisk-politiske område vil herefter være at opnå endelig enighed om forslagene i Kommissionens genopretningspakke. Det gælder genopretningsfonden, og det gælder forslagene om investEU, investeringsprogrammet, som I kender, solvensstøtteinstrumentet og instrumentet til teknisk støtte til reformgennemførelse – det vil sige, at det er alle de forslag, som finansministeren jo forelagde her i udvalget den 16. juni 2020.

Arbejdet med genopretningen skal bidrage til den grønne omstilling, og den grønne omstilling ventes generelt at stå højt på dagsordenen under det tyske formandskab, også når det gælder Økofin. Der ventes bl.a. arbejdet med at integrere klimahensyn i Økofins generelle arbejde, klimamainstreaming. Eksempelvis ventes det økonomisk-politiske samarbejde inden for rammerne af det europæiske semester at have et stærkt fokus på tiltag, der fremmer den grønne omstilling og bæredygtighed. Økofin har også vigtige opgaver med den grønne pagt, Green Deal, herunder en ny strategi for bæredygtig finansiering. Der ventes et udspil fra Kommissionen medio 2021 om revision af energibeskatningsdirektivet, og som et indspil hertil vil Økofin muligvis have en drøftelse af, hvordan nye regler for energibeskatning kan fremme den grønne omstilling og modgå klimaforandringerne.

På skatteområdet ventes formandskabet også at prioritere EU-drøftelserne af det igangværende arbejde med digital beskatning i OECD, hvor der sigtes efter en langsigtet løsning inden udgangen af 2020. Der skal også arbejdes videre med EU's sortliste over skattely, herunder opdatering af listen og udvikling af et nyt kriterium, som skal sikre øget informationsudveksling. Økofin vil muligvis drøfte en evaluering af arbejdet med sortlisten. Danmark går som bekendt forrest i kampen for at styrke sortlisten og sikre, at listen får størst mulig effekt. Den aktuelle krise har yderligere skærpet behovet for kampen mod skatteundgåelse. Økofin vil muligvis også skulle arbejde med et kommende forslag til revision af direktivet om administrativt skatte-

samarbejde, DAC7, i forlængelse af de mange forbedringer af samarbejdet, som er besluttet og gennemført i de senere år.

Formandskabet ventes endvidere at genoptage drøftelserne af forslaget om en fælles selskabsskattebase, og på det finansielle område ventes det største tema fortsat at være styrkelse af bankunionen og den finansielle regulering for hele EU. Drøftelserne drejer sig om yderligere tiltag til at styrke bankernes robusthed, som generelt gælder for alle EU-lande, og en fælles forsikringsordning på tværs af indskydergarantierne i landene i bankunionen. En central prioritet er den styrkede indsats for at bekæmpe hvidvask. Økofin ventes bl.a. at skulle nå til enighed om konklusioner om strategiske prioriteter for nye tiltag på hvidvaskningsområdet, herunder en mulig ny EU-tilsynsmyndighed på hvidvaskningsområdet og yderligere harmonisering af reglerne på hvidvaskningsområdet. Der ventes generelt støtte til formandskabets prioriteter i Økofin, og fra regeringens side støtter vi også prioriteterne.

Søren Søndergaard: Jeg har to spørgsmål. Jeg synes, det er interessant, når man læser samlenotatet fra ministeriet om præsentationen af det tyske formandskabsprogram, for der samler man jo ligesom op, hvad det væsentlige er, set fra dansk side. Og der vil jeg godt citere, hvad man skriver på side 1, svarende til side 2 i samlenotatet:

”Tyskland ventes overordnet at prioritere genopretning af de europæiske økonomier samt en række igangværende økonomiske og finansielle sager samt skatte- og afgiftssager.”

Så er det jo, man tænker: Hvor er klimaet henne? Det er klart, at det sikkert både kan komme ind under skat og afgifter, men det er åbenbart ikke noget, man føler noget behov for at nævne selvstændigt. Det er altså ikke noget, som har slået ministeriet, at det simpelt hen var enormt vigtigt for Tyskland. Og jeg tror, at ministeriet har fuldstændig ret. Vi har jo allerede set, hvordan Greenpeace har været ude at snakke om »pale green«, altså bleggørn, og vi har set, hvordan formanden for den tyske naturfredningsforening, Kai Niebert, har kritiseret de ambitioner og sagt, at det nu er på tide, at Tyskland kommer fra ord til handling.

Derfor er mit spørgsmål sådan set bare til ministeren, om ministeren – bl.a. i lyset af, at Tyskland ikke selv har været i stand til at leve op til sine egne målsætninger på det grønne område – har tillid til, at det tyske formandskab virkelig vil sætte sig i spidsen og gennemføre den fuldstændig ambitiøse målsætning langt ud over, hvad der er skrevet ned, og hvad der er behov for.

Rasmus Nordqvist: Nu ved jeg ikke, om udenrigsministeren har set det før, men jeg har set et par stykker af de her samlenotater, der skal præsentere formandskabets prioriteter. Og så sidder man nogle gange og tænker, om der så er noget nyt, hvor man virkelig siger: Wauw, spændende, de vil kaste sig over det her, og nu skal der ske noget, ikke?

Men bl.a. noget af det, som jo er rigtig, rigtig vigtigt – specielt nu med den situation, vi står i økonomisk, her midt i coronakrisen – er at skabe noget genopretning. Så ser man på sel-

skabsskatteområdet, og uden at jeg har været inde at tjekke de sidste 7-8 formandskabsfremlæggelser, så har der stået stort set det samme, nemlig at man arbejder igennem OECD osv., og at nu skal det nok blive godt i morgen, ikke? Der skal rykkes på det her.

Så kan ministeren sige noget om – fordi man kunne jo håbe på, at Tyskland kunne rykke på noget – om der kommer til at ske noget i forhold til en fælles selskabsskattebase nu. Altså, det blev fremlagt tilbage i 2016, så vidt jeg erindrer, og der er ikke rigtig sket noget fremskridt siden i de forhandlinger. Man peger hele tiden mod OECD i forhold til en masse af de andre ting.

Noget, som forekomme fraværende – det kan være mig, der er en dårlig læser – er hele tech-skatteområdet, altså hvordan vi får beskattet techvirksomhederne. Det er da i hvert fald noget, man har hørt, at tyskerne har været ude at snakke om tidligere, og den danske regering har jo også været god fortaler for det førhen. Kunne man ikke forestille sig, at man fra dansk side kunne prikke lidt til Tyskland og Merkel og sige, om det ikke var nu, der skulle rykkes på den del også? Jeg tror virkelig, at det bliver nødvendigt, at vi får rykket på det her område nu og her, fordi vi laver de store genopretninger og investerer massivt af penge i hele Europa – og så skal der også betales skat.

Udenrigsministeren: Først tak til Søren Søndergaard for spørgsmål til samlenotatet. Jeg vil bare understrege, at den grønne omstilling og arbejdet med at håndtere klimakrisen fortsat er en kerneprioritet, også i Økofin-kontekst. Her skal bl.a. arbejdes med en ny strategi for bæredygtig finansiering og også eventuelle input til en kommende revision af energibeskatningsdirektivet.

Derudover, Søren Søndergaard, er det en vigtig del af Kommissionens green deal, at mainstream klima- og bæredygtighedshensyn i lovgivning og initiativer. Det vil sige, at EU-politikker skal bidrage til den grønne omstilling, hvor det er meningsfyldt. Et eksempel på den her mainstreaming er forslaget om investeringsstøtteprogrammet investEU, hvor Kommissionen forventer, at minimum 30 pct. af projekterne vil bidrage til den grønne omstilling. Et andet er det europæiske semester, hvor bæredygtighed er fastsat som en hovedprioritet. Det betyder bl.a., at Kommissionen vil benytte det europæiske semester til at belyse, analysere og anbefale nationale tiltag og investeringer, der fremmer den bæredygtige omstilling. Så det er vigtigt, og det er noget, Danmark også arbejder hårdt på sker.

Dernæst til Rasmus Nordqvist, der spørger til selskabsskat, og hvordan samarbejdet er her, og til det tyske formandskabsprogram. For det første tror jeg, det er vigtigt at slå grundlæggende fast – det tror jeg også, at Rasmus Nordqvist ved – at det er en helt afgørende prioritet for regeringen, at sådan en uhensigtsmæssig skattemæssig konkurrence mellem EU-landene skal stoppes. Til at gøre det har man bl.a. det administrative skattesamarbejde i EU. Nu er man på DAC7, og jeg tror, at forslaget kommer snart. Og som en, der har fulgt det meget tæt i anden egenskab, kan jeg sige, at der faktisk er sket en enorm udvikling i det samarbejde i EU, hvilket der i øvrigt er stærkt behov for. Så det er ikke, fordi behovet ikke har været der.

Vi vil fra regeringens side stille os i spidsen for en bund under den effektive selskabsskat i EU; det vil sige en selskabsskat, der faktisk bliver opkrævet. Det er også noget af det, som har været diskuteret, altså en effektiv bund under selskabsskatten. Det er en vigtig prioritet. Det kræver både bund under selskabsskattesatsen, men det er jo ikke nok, også basen. For ét er satsen, men hvis den reelle selskabsskat på grund af basen egentlig er meget lav, giver det jo ikke mening, så derfor skal det også være basen. Hvis der indføres en minimumssats og der ikke er en fælles base eller ret ens regler for basen, så kan landene altså konkurrere på basen i stedet for på skattesatsen. Så det er en af de ting, der er vigtige.

Vi arbejder fra regeringens side for fælles minimumskrav til selskabsskattebasen også. Det er også der, man har set unødige huller blive udnyttet i forhold til selskabsskattebasen, som vi skal have stoppet. At vi har nogle fælles regler for selskabsskattebasen kan udgøre et værn mod den udfordring, som skatteundgåelse er.

Vi vil også arbejde for en bund under selskabsskattesatserne, således at tiltagene til sammen lægger den her robuste effektive minimumsbeskatning i EU.

Der blev også spurgt til OECD og EU i forhold til techskat eller digital beskatning, som er et vigtigt og stort tema. Man kan sige, at uanset hvilken type virksomhed, man driver, og hvem man er, så skal man bidrage til fællesskabet – det tror jeg vi er enige om. Derfor arbejder regeringen aktivt for at sikre en rimelig beskatning af alle selskaber, også de digitale selskaber. Det er helt afgørende, at også verdens største og rigeste virksomheder betaler den skat, de skal. Vi arbejder derfor fortsat intensivt på at sikre en god løsning i OECD. Vi presser særlig på for en effektiv standard for global minimumsbeskatning. Samtidig arbejder vi for, at et forslag om omfordeling af beskatningsretten målrettes særligt de digitaliserede forretningsmodeller, altså dem, som ikke betaler tilstrækkelig skat i dag.

Hvis det ikke lykkes at opnå enighed i OECD, vil regeringen jo søge løsninger i EU, men der er stadig væk et OECD-spor i gang, og det skal vi selvfølgelig følge så længe. Jo mere vi kan lave på globalt niveau, hvor Europa tager føringen, jo bedre er det, og desto flere skattehuller får vi stoppet. Men på europæisk niveau, hvis det kommer dertil, vil det måske være en europæisk effektiv minimumsbeskatning eller muligvis andre løsninger. Vi vil fra regeringens side deltage aktivt i afklaringen af alle løsningsforslag, som måtte blive rejst på EU-niveau.

Søren Søndergaard: Jo, det er jeg fuldstændig enig i, men problemet er, at det hænger lidt sammen, ikke? Det tyske formandskab har førertrøjen på det næste halve år og sidder bl.a. for bordenden, når man skal diskutere budgettet for 2021. Og så er det jo interessant, at man ikke nævner det grønne og klimaområdet som en hovedprioritet i sådan et notat i Finansministeriet. Altså, det står der bare ikke. Der står, at de overordnet ventes at prioritere ... og så er klimaet ikke nævnt. Jeg er sådan set enig i den vurdering, men jeg synes bare, det er bekymrende, og jeg synes, det er vigtigt at gøre opmærksom på, at det er bekymrende. Men det kommer vi tilbage til under den videre diskussion.

Rasmus Nordqvist: Jeg kender heldigvis regeringens position på de ting, jeg spurgte ind til. Nu var det sådan set mest fremdriften, jeg spurgte ind til, fordi jeg har læst det samme igen og igen i de her samlenotater, når formandsprogrammerne kommer, og jeg er bekymret over, at der ikke sker mere, hverken i OECD-sporet med en techskat osv. eller med den fælles selskabsskattebase. Jeg kan så høre på ministeren, at der sker rigtig meget, så kunne vi egentlig ikke få et notat fra Finansministeriet – og det kan sagtens være fortroligt og alt muligt – hvor vi kan få kendskab til fremdriften i det her? For mig at se sker der nemlig ikke så meget, når jeg sidder og følger med i det.

Så kunne jeg godt tænke mig at spørge til finansiel transaktionsskat, som der jo er det her forstærkede samarbejde om. Er det en gruppe, Danmark har tænkt sig at hoppe med i for at kunne komme videre med det?

Mit sidste spørgsmål går på sortlisterne, for man har tidligere sagt fra regeringens side, at man ville arbejde for en ændring af kriterierne. Vi kan jo ikke få lov til at få indsigt i adfærdskodeksgruppens arbejde. Jeg har bedt om i ministeriet at få indsigt i referater osv., så jeg kan se, hvad der sker af fremdrift der, men det kan vi ikke få lov til at få. Så det er jo kun her i udvalget før et Økofin-møde, vi kan få det at vide. Derfor: Hvad sker der i forhold til den her opdatering af kriterierne på sortlisten? Hvor langt er man med det på nuværende tidspunkt?

Udenrigsministeren: Tak for det, formand. Først om det tyske formandskabsprogram: Jeg skal ikke gå ind i hele samlenotatet, men der ligger faktisk i det, at hele det grønne i forhold til bæredygtig finansiering er en af de ting, der vil blive. Men jeg tror også, Søren Søndergaard, at jeg har gjort klart, hvad regeringen arbejder for i den her kontekst i forhold til den europæiske grønne pagt og hele det arbejde, vi skal have lavet her. Der kommer Økofin også til at spille en vigtig rolle.

Så til Rasmus Nordqvist: Jeg nævnte, at i forhold til OECD-sporet er det jo vigtigt, hvis vi kan få en model i OECD for digital beskatning, for fordi den har den her globale natur, vil det jo være mere effektivt, end hvis man må lave det alene i EU. Derfor skal den mulighed afsøges. Og det er noget, regeringen arbejder for, og det er vigtigt. Lykkes det ikke, må vi som sagt kigge på en EU-model i stedet. Og det er rigtigt, at der foregår forhandlinger i OECD i øjeblikket, og de foregår stadig væk efter mine oplysninger, selv om der har været forskellige diskussioner også imellem lande, som har interesser på spil. Så det skal vi presse på for.

Om en fælles selskabsskattebase, som jeg redegjorde for: Det er jo et sindssygt vigtigt arbejde, som regeringen lægger vægt på, at vi får gjort, dels fordi vi skal lukke skattehuller både med en selskabsskattebase og med en sats og en samlet effektiv selskabsbeskatning, dels fordi det bare er grundlæggende politisk vigtigt, at virksomheder konkurrerer med hinanden ud fra hvem der er bedst til at levere produkter og tjenesteydelser, og ikke ud fra, hvem der er bedst til at spekulere i skattesystemer. Der skal være en sund form for konkurrence, som også

er den, vi skal have også i det europæiske indre marked. Derfor er det vigtigt, at vi kommer videre ad det spor.

Så bliver der spurgt til en finansiell transaktionsskat og regeringens holdning. Tyskland foreslog i december 2019 en FTT-model, altså en finansiell transaktionsskattemodel inspireret af den eksisterende franske FTT, dvs. skat på visse handler med aktier og tilsvarende værdipapirer. Tyskland foreslår en sats på mindst 0,2 pct. af købsværdien, og at pensionsselskaber kan undtages nationalt. Det er vores klare indtryk, at covid-19-krisen har sat arbejdet med FTT i bero. Derfor er det endnu usikkert, om det tyske forslag vil danne basis for enighed i forhandlingerne. Regeringen vil vurdere det tyske forslag og dets konsekvenser nærmere, også i dialog med landene i det forstærkede samarbejde. Og som sagt støtter vi overordnet idéen om en europæisk FTT. Beslutninger om dansk deltagelse vil afhænge af den konkrete model, der kan opnås enighed om i det forstærkede samarbejde – og modellernes konsekvenser for Danmark. Så det er svaret på det.

Et andet vigtigt punkt, som blev nævnt, er sortlisten og status – og jeg vil også nævne, hvad vi gør fra regeringens side: Vi har igen en meget ambitiøs tilgang til bekæmpelse af skatteundgåelse og ønsker at sikre en effektiv bekæmpelse af aggressiv skatteplanlægning på globalt plan. Sortlisten har derfor uændret høj prioritet for regeringen, og vi arbejder aktivt for løbende at styrke listen. Regeringen ser – som jeg også tror finansministeren tidligere har nævnt det her i udvalget – gerne en stramning af kriterierne for sortlistning og mere mærkbare defensive foranstaltninger. Derfor har finansministeren gentagne gange opfordret sine Økofin-kolleger til en drøftelse om det videre arbejde med sortlisten. Det danske ønske om en drøftelse er bl.a. formidlet i det nonpaper, som finansministeren rundsendte forud for Økofin i december 2019, og som også skulle være blevet delt med udvalget. Det danske pres har nu ført til, at adfærdskodeksgruppen for erhvervsbeskatningen, som Rasmus Nordqvist refererede til, har igangsat en evaluering af arbejdet med sortlisten med henblik på at identificere områder, hvor det er muligt at styrke indsatsen mod international skatteundgåelse. Og fra dansk side vil vi fortsat øve et pres for, at evalueringen munder ud i en politisk drøftelse og ikke mindst en styrkelse af sortlisten.

2. Status på den økonomiske situation og genopretningstiltag i lyset af COVID-19

– Udvæksling af synspunkter

Videokonference 10/7-20 - økofin – bilag 1 (sammenotat side 19)

KOM (2020) 0403 – bilag 2 (beslutningsreferat fra mødet 16/6-20 vedr. InvestEU-program)

KOM (2020) 0404 – bilag 2 (beslutningsreferat fra mødet 16/6-20 vedr. solvensstøtteinstrument)

KOM (2020) 0408 – bilag 2 (beslutningsreferat fra mødet 16/6-20 vedr. genopretningsfacilitet- og instrument)

KOM (2020) 0409 – bilag 2 (beslutningsreferat 16/6-20 vedr. instrument til teknisk støtte til reformgennemførelse (TSI))

KOM (2018) 0322 – bilag 13 (beslutningsreferat fra mødet 16/6-20 vedr. EU' flerårige finansielle ramme 2021-2027)

EUU alm. del (19) – bilag 780 (udvalgsmødereferat side 951 og 959, sag vedr. SURE, EIB og kapitalkravsforordningen forelagt til FO i EUU 19/5-20)

EUU alm. del (19) – bilag 629 (udvalgsmødereferat side 809 FO, sag vedr. SURE forelagt til FO i EUU 6/4-20)

Udenrigsministeren: Økofin skal have en statusdrøftelse af arbejdet med at håndtere covid-19-krisen på EU-niveau. Der er ikke lagt op til, at Økofin skal træffe beslutninger om nye fælleseuropæiske tiltag. Økofin skal heller ikke have substansforhandlinger om Genopretningsfonden. Bolden ligger som nævnt hos stats- og regeringscheferne i Det Europæiske Råd senere på måneden. Økofin ventes at gøre status over initiativerne i Rapporten for udvidet Eurogruppe af 9. april 2020, herunder den finansielle assistance til EU-landenes nationale lønkom-pensationsordninger og garantifonden under Den Europæiske Investeringsbank. Landene er aktuelt i gang med deres respektive nationale procedurer for at gøre instrumenterne operationelle. Der ventes også en debat om den generelle økonomiske situation i lyset af en orientering fra Kommissionen om de seneste skøn for udviklingen i de europæiske økonomier.

3. Kommissionens og ECB's konvergensrapporter 2020

– *Udveksling af synspunkter*

KOM (2020) 0237

Videokonference 10/7-20 - økofin – bilag 1 (samlenotat side 23)

EUU alm. del (19) – bilag 611 (Danmarks konvergensprogram for 2020)

EUU alm. del (19) – bilag 632 (Danmarks nationale reformprogram for 2020)

EUU alm. del (171) – bilag 970 (udvalgsmødereferat side 1155, seneste behandling af landeanbefalinger i EUU 20/6-18)

Udenrigsministeren: Kommissionen og Den Europæiske Centralbank offentliggør hvert andet år deres vurderinger af ikkeeurolandenes opfyldelse af konvergenskriterierne for optagelse i euroen. De seneste vurderinger er offentliggjort 10. juni i år. Vurderingerne vedrører Bulgarien, Kroatien, Polen, Rumænien, Sverige, Tjekkiet og Ungarn. Danmark vurderes ikke på grund af vores euroforbehold.

Kommissionen og ECB konkluderer, at ingen af de vurderede lande aktuelt opfylder alle kriterierne for eurodeltagelse. Økofin ventes at tage vurderingerne til efterretning.

Søren Søndergaard: Jeg bemærker den oversigt, der er, om landenes opfyldelse af konvergenskriterierne, og der vil jeg bare høre: Kan ministeren uddybe, hvad det er for nogle konvergenskriterier, som Sverige ikke opfylder? Og har ministeren hørt en diskussion i EU-kredse om, at lande, der opfylder konvergenskriterierne, rent faktisk skal tvinges til at omstille til euroen, uanset hvad de måtte have haft af folkeafstemninger eller lignende i deres lande? Altså, Sverige har jo ikke nogen undtagelse fra euroen – det er jo kun Danmark, og så Storbritannien, som er ude nu. Men det er kun Danmark, der har en undtagelse fra euroen. Så jeg vil bare lige høre, om ministeren kunne uddybe, hvad det er for nogle kriterier, som Sverige ikke opfylder, og om der er en diskussion om det i EU-kredsen.

Udenrigsministeren: Sverige deltager ikke i fastkurssamarbejdet – det er derfor, landet er uden for det her. Vi ved også godt alle sammen, at Sverige ikke er et euroland, og skulle det ændre sig, skal det være en politisk beslutning i Sverige, der kommer til at afgøre det. Men det er forklaringen på det her. Det kan man også se på tabellen, tror jeg, i samlenotatet. På side 27 fremgår det tydeligt.

Søren Søndergaard: Det er alle tiders, når man sender farvede papirer over. Problemet er, når de så går igennem Folketingets printcentral ovre i Jylland et sted, så er der ikke farve på længere, så jeg kan ikke se farverne. Men jeg kan da læse tallene. Når det gælder Sverige: inflation: 1,6 pct., offentlig saldo: +0,5 – er det ikke -3, den må være? Offentlig gæld: 35,1 pct. – er det ikke 60 pct., den må være? Lang rente: -0,1. Derfor synes jeg, det er lidt interessant at høre, hvor det er, at Sverige ikke lever op til kriterierne, ud over den politiske beslutning, de har, om ikke at ville være med. For spørgsmålet er, om den kan anfægtes.

Jeg kan huske, at en formand for Europa-Parlamentet, Martin Schulz, der engang, vi diskuterede det, forklarede, at det kunne man bare indbringe for EU-Domstolen, for så ville det jo blive afgjort, at Sverige *skulle* tiltræde. Jeg ved ikke, om det er rigtigt. Det var bare, hvad han sagde. Men jeg kunne da godt tænke mig at høre, hvad det er for nogle steder, Sverige ikke objektivt set overholder ØMU-kriterierne.

Når det nu ikke er finansministeren, som sidder i stolen, men en fungerende finansminister, så fred være med det, hvis det er lettere at svare skriftligt.

Udenrigsministeren: Nu er, som jeg har forstået det, et af kriterierne jo – ud over dem, som Søren Søndergaard nævner – også deltagelse i ERM II, altså i fastkurssamarbejdet. Det gør Sverige ikke på nuværende tidspunkt. Så man kan godt opfylde de andre kriterier, men det her kriterium opfylder Sverige ikke. Men Søren Søndergaard må meget gerne stille et skriftligt spørgsmål, hvis der er brug for yderligere afklaring i den sag.

4. Forberedelse af G20-finansministermøde, 18.-19. juli 2020

– *Information fra formandskabet*

Videokonference 10/7-20 - økofin – bilag 1 (samlenotat side 27)

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

5. Kapitalmarkedsunion – rapport fra højniveauforum nedsat af Kommissionen

– Præsentation og udveksling af synspunkter

Videokonference 10/7-20 - økofin – bilag 1 (samlenotat side 30)

Rådsmøde 3758 – bilag 2 (senest forelagt ved skriftlig forelæggelse af rådsmøde økofin 17/3-20)

Udenrigsministeren: Økofin skal drøfte en ny rapport om EU's kapitalmarkedsunion fra et højniveauforum. Kapitalmarkedsunionen er en betegnelse for tiltag med det formål at skabe velfungerende og integrerede finansielle markeder på tværs af alle EU-landene og dermed fremme vækst og arbejdspladser. Der er i de seneste år vedtaget en række tiltag, som også har været drøftet løbende her i udvalget. Rapporten præsenterer en række anbefalinger til udvikling af de finansielle markeder i EU. Der vil blive taget højde for anbefalinger, når Kommissionen fremlægger en handlingsplan med nye tiltag senere i år.

Den første gruppe anbefalinger sigter på bedre adgang til finansiering, herunder for små og mellemstore virksomheder. I dag er virksomheder i EU meget afhængige af lån fra banker. Anbefalingerne sigter på, at virksomheder i højere grad skal kunne opnå finansiering i form af f.eks. aktiekapital.

Den anden gruppe anbefalinger har til formål at styrke funktionen af EU-landenes finansielle markeder og deres infrastruktur, f.eks. børser til gavn for investorer, som har behov for at handle med finansielle aktiver, og virksomheder, som har behov for finansiering.

Den tredje anbefaling vedrører tiltag til at øge private investorers deltagelse på de finansielle markeder, bl.a. gennem bedre rådgivning. Anbefalingerne har bl.a. til formål at styrke langsigtede opsparinger, f.eks. pensioner. Det skal dermed også understøtte bæredygtige investeringer, som ofte jo har lange tidshorisonter.

Den sidste gruppe anbefalinger vedrører emner som kildeskat på investeringer, insolvensbehandling af virksomheder samt tilsynspraksis og beslutninger. Disse emner har betydning for, om der er lige vilkår for investorer og virksomheder på tværs af EU. Det er f.eks. mere attraktivt for en investor i et land at investere i et andet land, hvis man kan undgå dobbeltbeskatning og der gælder samme effektive processer og ensartede regler, når virksomheder bliver insolvente.

Det er alle sådan nogle svære emner, hvor landenes regler og meninger ofte er delte. Regeringen støtter formålet med kapitalmarkedsunionen. Anbefalingerne udgør sammen med Økofins tidligere konklusioner et godt grundlag for de videre drøftelser og den kommende handlingsplan med nye tiltag. Vi støtter, at arbejdet med kapitalmarkedsunionen har et stærkt fokus på bæredygtige investeringer og digitalisering af finansielle tjenesteydelser.

Halime Oguz: Jeg har to spørgsmål. Det ene er, at jeg godt kunne tænke mig at høre, hvad regeringen mener om gruppens sammensætning, for man kan jo sige, at det er ren industri, og man kan jo se, at amerikanske investeringsbanker også sidder med i den gruppe.

Og så vil jeg høre, hvad regeringen mener om f.eks., at Black Rock er med til at tegne linjerne for det europæiske kapitalmarked. For Socialistisk Folkeparti er det vigtigt, at kapitalmarkedsunionen ikke bliver en undskyldning for at lempe på reglerne. Der skal f.eks. ikke gives skattefordele eller såkaldt securitization, der reducerer kapitalkravene til bankerne. Vi mener også, at bæredygtige investeringer skal prioriteres bedre. Så det vil jeg gerne lige høre regeringens holdning til.

Kim Valentin: Jeg beder først lige om ordet for at gøre opmærksom på, at Black Rock ikke er Blackstone – bare så der ikke er nogen, der forveksler de to.

Dernæst til selve punktet: Det, der er på vej til at ske gennem EU her, er ganske fornuftigt. Vi er simpelt hen nødt til arbejde med de kapitalkrav, der ligger, hvis vi skal have bankerne til at gøre krisen lidt blødere for Europa. Det er ikke det samme som at sige, at bankerne skal gå ned igen. Det er et spørgsmål om at få dem til at formidle pengene derhen, hvor vi synes, at Europa har brug for dem, og det kan sagtens være som aktiekapital, og det kan være mange andre ting, som vi skal have det formidlet hen under. Så derfor er den her dagsorden supervigtig for Europa.

Det er et spørgsmål om, at vi fra dansk side ved at understøtte denne udvikling faktisk får meget mere ud af det, end vi ellers ville få. Og det siger jeg, fordi jeg kan høre, at der er nogle lidt kritiske kommentarer fra den røde side af Folketingssalen til den her dagsorden. Der mener jeg, at man er nødt til at se lidt længere, og man er nødt til at kigge på, hvordan man rent faktisk får kapitalmarkederne til at fungere i den krise, vi ikke har set endnu, men som vi kommer til at se i løbet af de næste 6-12 måneder. Så der skal fuld fart på det her.

Udenrigsministeren: Til begge spørgere: Jeg tror grundlæggende, at det er en rigtig god idé, at man laver en kapitalmarkedsunion, altså at adgangen til risikovillig kapital på en nemmere og enklere måde er med til ikke mindst at understøtte iværksætteri i små og mellemstore virksomheder. Det er noget, hvor Europa jo – hvis man sammenligner med andre vigtige markeder og regioner i verden, f.eks. USA – er lidt bagefter, så det er en ting, der kan være med til at booste vores innovation, økonomi og erhvervsudvikling.

Men der spørges meget præcist til bæredygtighed, og det nævnte jeg også i min forelæggelse, nemlig at det er et vigtigt punkt for regeringen. Vi støtter som sagt arbejdet med kapitalmarkedsunionen med særlig fokus på bæredygtige investeringer og også digitalisering af finansielle tjenesteydelser. Vi har allerede i EU vedtaget standarder for bæredygtige investeringer, en såkaldt bæredygtigtaksonomi, som nu skal føres ud i livet. Hvis vi ikke får standarderne rigtigt, får vi heller ikke succes med at dirigere hen mod mere bæredygtige investeringer. Så det er et vigtigt bidrag, hvor jeg ved, at Danmark også er aktiv på forskellig vis. Det vil bidrage til, at de

finansielle markeder effektivt kan levere finansiering til bæredygtige investeringer, og vi ser også frem til Kommissionens nye forslag til en strategi for bæredygtig finansiering, som kommer senere i år. Men jeg er enig i, at det er et vigtigt punkt for Danmark at arbejde hårdt her.

Igen til begge spørgere: Nu nævnte jeg, hvor vigtig hele den diskussion om en kapitalmarkedsunion i virkeligheden er. Det er en af de ting, der ligesom et mere digitaliseret indre marked skal hjælpe til at skabe grobund for vækst og udvikling igen og innovation og også skabe nye virksomheder. Men i forhold til den grønne omstilling kan man sige, at den rapport, der er fra FN's Højniveauforum, som jo skal diskuteres på Økofin – og hvad relationen i forhold til den grønne omstilling er – vil jeg sige, at den ikke giver en anbefaling, der snævert adresserer den grønne omstilling. Kommissionen er dog sideløbende ved at udarbejde en konkret strategi for bæredygtig finansiering, der, som jeg nævnte, bliver fremlagt senere i år. Rapporten anbefaler en række tiltag, som skal understøtte finansieringen af bæredygtige investeringer.

Noget af det handler også om, at en række af anbefalingerne har til formål at øge husholdningernes langsigtede opsparinger, f.eks. pensioner. Og større, langsigtede opsparinger er nødvendige for den grønne omstilling, fordi de her bæredygtige investeringer ofte har en lang tids-horisont, som vi bl.a. kender det fra offshore-vindmølleparker.

Det anbefales, at der skal være bedre lånemuligheder på grønne projekter. Det er en af de ting, som er vigtige. Så det anbefales, at banker skal have en øget mulighed for at udstede værdipapirer med sikkerhed i individuelle lån f.eks. til virksomheder og husholdninger. Dermed kan bankerne f.eks. udstede grønne værdipapirer, der har sikkerhed i lån til projekter, som fremmer bæredygtighed. Så det er noget af det, som vi kommer til at arbejde med.

6. Eventuelt

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

7. Siden sidst

Ministeren havde ingen kommentarer til dette punkt.

FO Punkt 3. EU's budget for 2021

– *Tidlig forelæggelse*

KOM (2020) 0300

KOM (2020) 0300 – bilag 2 (samlenotat)

EUU alm. del (19) – bilag 812 (kommenteret dagsorden)

EU-note (19) – E 14 (EU-note af 22/6-20 om Kommissionens reviderede forslag til MFF)

Udenrigsministeren forelagde punktet på finansministerens vegne.

Udenrigsministeren: Mange tak, formand. Jeg vil nu forelægge Kommissionens forslag til EU's budget for 2021 til forhandlingsoplæg. Forslaget blev præsenteret sidste onsdag, den 24. juni 2020. Kommissionen har i sit forslag til EU's 2021-budget taget udgangspunkt i det reviderede MFF-forslag, som Kommissionen præsenterede den 27. maj 2020.

Der er som bekendt endnu ikke indgået en MFF-aftale. Derfor forventer vi heller ikke, at der reelt vil blive forhandlet om en rådsposition, før der foreligger en endelig MFF-aftale mellem EU's stats- og regeringschefer. Næste gang stats- og regeringscheferne skal forsøge at lande en MFF-aftale er jo i Det Europæiske Råd her den 17.-18. juli 2020. Og for første gang siden covid-19 for alvor lukkede de europæiske samfund ned, skal stats- og regeringscheferne forhandle i samme fysiske rum.

Vi håber selvfølgelig på, at der kan landes en MFF-aftale på det møde, men det er helt umuligt at forudse, for der er stadig stor afstand mellem forhandlingspositionerne. Når der så foreligger en endelig MFF-aftale, vil Kommissionen udarbejde et såkaldt ændringsbrev til deres budgetforslag for 2021. Ændringsbrevet vil indebære en justering af det oprindelige budgetforslag, så det tilpasses den MFF-aftale, der så er lavet.

Hvis det lykkes at indgå en aftale på næste møde i Det Europæiske Råd, kan vi forvente en meget komprimeret proces, hvor der vil blive forhandlet intensivt i Rådet med henblik på at vedtage en rådsposition inden udgangen af juli 2020. Det er derfor, vi har valgt at forelægge sagen nu, selv om vi først modtog forslaget onsdag i sidste uge. Med det in mente vil jeg nu gå videre til indholdet af Kommissionens forslag, og jeg vil gerne henvise til det samme notat, som også blev sendt til udvalget for en uge siden.

Indhold

Kommissionen lægger op til et forpligtelsesniveau på 167 mia. euro og et betalingsniveau på 164 mia. euro. Det svarer ifølge Kommissionen til 1,19 pct. af BNI i forpligtelser og 1,17 pct. af BNI i betalinger, når der tages udgangspunkt i de seneste skøn fra 2021 efter covid-19. Og de her tal er selvsagt i sagens natur særdeles usikre.

I forhold til 2020-budgettet inklusive de vedtagne ændringsbudgetter 1-5 er der tale om et fald i forpligtelserne på 3,7 pct. og en stigning i betalingerne på 5,1 pct. Faldet i forpligtelserne kan især henføres til færre strukturfondsmidler. Den udgiftskategori står til et fald i forpligtelser på godt 11 mia. euro svarende til knap 18 pct. Tilsvarende kan stigningen i betalingerne også især henføres til strukturfondsmidlerne, hvor betalingsniveauet stiger med 8,8 mia. euro svarende til godt 16 pct. Det skyldes især de nye og mere fleksible regler for udbetalinger i lyset af covid-19.

Udgifterne til f.eks. migration og nærområder stiger også markant i Kommissionens forslag, både i forpligtelser og i betalinger. Det vil altså sige, at det samlede fald i forpligtelsesbevillingerne på EU-budgettet især skyldes færre strukturfondsforpligtelser. Tilsvarende skyldes den samlede stigning i betalingsbevillingerne på EU-budgettet en forventning om store udbetalinger fra tidligere indgåede strukturfondsforpligtelser og flere midler til migration, altså det eksterne område m.v.

Til det samlede udgiftsniveau er det i øvrigt værd at bemærke, at Storbritannien som led i sin udtræden ikke fremover skal bidrage til nye forpligtelser. Det er et budget for 27 medlemslande, vi skal lægge. Dog skal Storbritannien bidrage til at finansiere udbetaling af de midler, som er forpligtet på tidligere års budgetter, samt pensionsudbetalinger m.v. Kommissionen skønner Storbritanniens finansieringsandel i indeværende periode til ca. 12 pct. Det er også værd at være opmærksom på, at midlerne fra Kommissionens forslag til et genopretningsinstrument budgetteres som såkaldte formålsbestemte indtægter på EU's budget efter den foreslåede fordeling. Det indebærer, at udgifterne til genopretningselementerne ikke prioriteres som led i den årlige budgetprocedure og teknisk ikke påvirker overholdelsen af udgiftslofterne. Genopretningsinstrumentet er derfor ikke til genstand for forhandlinger i forbindelse med EU's budget for 2021.

Samlet set skønnes det, at hvis Kommissionens forslag til EU's 2021-budget vedtages uændret, vil det medføre et dansk EU-bidrag samlet på ca. 25,5 mia. kr.

Regeringens holdning

Nu til regeringens holdning og forhandlingsoplægget til budgetforslaget. Presset på de offentlige finanser er steget betydeligt som følge af covid-19. Der er blevet pumpet historisk mange penge ud i det europæiske samfund både i de nationale budgetter og via EU-budgettet. Det er godt, for det har været nødvendigt for at holde hånden under de europæiske økonomier, og det er i Danmarks klare interesse at gøre det. Men nu står vi også over for en situation, hvor der er behov for at begynde at konsolidere og foretage vanskelige prioriteringer. Det er situationen i de nationale budgetter, og det er efter regeringens overbevisning situationen for EU-budgettet. Derfor bliver EU-budgettet nødt til at afspejle de rammer, som mange nationale budgetter i øjeblikket er underlagt. Det indebærer bl.a., at vi skal blive bedre til at prioritere og fokusere udgifterne på områder, hvor en fælleseuropæisk indsats virkelig batter. Til gengæld bliver vi nødt til at reducere udgifterne på andre mere traditionelle udgiftsområder, så vi reducerer belastningen af medlemslandenes offentlige finanser.

2020 har budt på historisk store ændringer til EU's årlige budget. Hele to ændringer af MFF-forordningen og historisk udgiftstunge ændringsbudgetter understreger nødvendigheden af, at vi får nok luft i budgettet til at kunne håndtere uforudsete udgifter i løbet af året. Det gælder ikke kun udgifter relateret til covid-19, men også til f.eks. håndtering af migration. Vi kan ikke i en situation, hvor råderummet nationalt er så begrænset, risikere igen at mangle den nødvendige plads til håndtering af merudgifterne. Vi mener derfor, at der er behov for større marginer op til udgiftslofterne, så EU langt hurtigere kan reagere, hvis der i løbet af året opstår uforudsete behov.

FO *Forhandlingsoplæg*

Regeringens forhandlingsoplæg er derfor følgende:

- Regeringen lægger stor vægt på, at der sikres tilstrækkelige marginer til håndtering af uforudsete udgifter. Som nævnt mener vi også, at EU's budget skal bruges til at løse de store fælles europæiske udfordringer. Udgifterne skal målrettes de områder, hvor der gøres mest gavn. Vi mener, at det er helt nødvendigt at foretage reelle udgiftspolitiske prioriteringer i EU's budgetforhandlinger. Det er tilgangen i de nationale budgetter, og det bør også være tilgangen i EU's budget.
- Derfor lægger regeringen stor vægt på, at der i EU's årlige budget foretages udgiftspolitiske prioriteringer med henblik på at sikre et samlet lavere udgiftsniveau end foreslået af Kommissionen, og det skal også ses i lyset af, at Kommissionen traditionelt budgetterer med højere udgifter, end der egentlig er brug for, bl.a. fordi de ved, at udgiftsniveauet næste år altid bliver reduceret af medlemslandene.

Det er meget vigtigt for regeringen, at EU's budget adresserer de største grænseoverskridende udfordringer, som EU står over for. Her er det særlig vigtigt, at den grønne omstilling prioriteres højt.

- Derfor lægger regeringen stor vægt på, at mindst 25 pct. af EU's udgifter bidrager til klimarelaterede tiltag samt til en styrket og en effektiv opfølgning på klimaindsatsen.

Inden for de overordnede rammer vil regeringen vægte en række mere specifikke prioriteter for de enkelte udgiftsområder.

- For budgetkategori 1 lægger regeringen vægt på at prioritere midler til excellencebaseret forskning og digitalisering.
- For samhørighedspolitikken lægger regeringen vægt på, at budgetkategori 2 bidrager til en samlet reduktion i forhold til Kommissionens forslag.
- Dertil lægger regeringen vægt på, at midler prioriteres til den grønne omstilling.
- Under budgetkategori 3, landbrugspolitik, lægger regeringen vægt på, at der afsættes realistiske bevillinger til landbrugspolitikken, idet budgetkategorien traditionelt er overbudgetteret i Kommissionens forslag.

- Dertil lægger regeringen vægt på, at midler prioriteres til den grønne omstilling.
- Regeringen lægger stor vægt på, at der inden for budgetkategori 4, migration og grænsekontrol, sker en betydelig prioritering af midlerne til migrationsindsatsen, som bl.a. skal bidrage til arbejdet for et mere retfærdigt og humanitært asylsystem samt et stærkere Frontex, der skal iværksættes hurtigst muligt.

Kommissionens forslag indebærer dog meget markante stigninger på nogle udgiftsprogrammer, der risikerer at resultere i absorberingsudfordringer og manglede luft til hurtigt og effektivt at kunne kanalisere midler til uforudsete situationer.

- Derfor lægger regeringen vægt på mere moderate udgiftsstigninger generelt i forhold til Kommissionens forslag.
- Regeringen lægger også vægt på, at budgetkategori 5, sikkerhed og forsvar, bidrager til en samlet reduktion i forhold til Kommissionens forslag.
- Regeringen lægger desuden vægt på, at Afrika og nærområderne prioriteres for at adressere de grundlæggende årsager til migration, samt at bevillingerne til den humanitære bistand og Grønlandsinstrumentet prioriteres inden for budgetkategori 6 vedrørende naboskab og verden.
- For så vidt angår budgetkategori 7, der omhandler administration, lægger regeringen vægt på, at der anlægges en stram og budgetansvarlig linje.
- Endelig lægger regeringen afgørende vægt på, at helt centrale danske hovedprioriteter imødekommes i et vist omfang i det endelige kompromis. Det vil sige, at en endelig budgetaftale bør imødekomme Danmark på de væsentligste spørgsmål, og det gælder for det første tilstrækkelige marginer til håndtering af uforudsete udgifter, for det andet, at der foretages udgiftspolitiske prioriteringer til fordel for vækstskabende politikker, migration, forskning, klima m.v., for det tredje et samlet set lavere udgiftsniveau end foreslået af Kommissionen, og endelig for det fjerde, at mindst 25 pct. af EU's udgifter bidrager til den grønne omstilling. Altså, at en endelig budgetaftale samlet set bevæger sig i dansk retning på vores allervigtigste prioriteter.

Det var det, jeg gerne ville fremhæve om Kommissionens forslag til EU's budget 2021, og nu ser jeg frem til udvalgets spørgsmål.

Søren Søndergaard: Det mandat, vi hører om her, som jeg ikke har set på skrift, er vist stort set en gentagelse af det mandat, man har til MFF'en, altså det 7-årige budget, og det er jo meget logisk; det er jo naturligt. Hermed også være sagt, at de kritikpunkter, vi havde til det 7-årige budget, jo også udgør kritikpunkter til dette forhandlingsoplæg. Det er ikke, fordi der ikke er penge nok. Der foreslås en 310,8 pct.s stigning på støtten til europæisk våbenindustri. Der foreslås stigning på administrationsomkostningerne, selv om Storbritannien træder ud osv. osv. Så der er jo ellers masser af penge, hvor man kunne gøre nogle andre ting. Men det har regeringen så valgt ikke at gøre; det er så fint nok.

Men jeg bliver stadig væk nødt til at hæfte mig ved det grønne. Vil ministeren ikke medgive, at det med, at mindst 25 pct. af EU's udgifter bidrager til klimarettede tiltag, ikke siger noget om, hvor stor en klimafordel der kommer ud af det? Det siger bare, at 25 pct. skal bidrage til, at der sker et eller andet positivt i forhold til klimaet, men intet om hvor meget. Det betyder jo, at de 25 pct. af budgettet i virkeligheden kan dække over en meget lille klimaforbedring. Det er sådan set ikke specificeret ud. Kan ministeren ikke bekræfte, at det forholder sig, som jeg beskriver?

Det, jeg finder mest overraskende ved det her, er, at vi skal behandle et budget for 2021, altså i den nye 7-årige budgetperiode, inden det 7-årige budget er vedtaget. Vi skal altså sidde her og give mandat til et årligt budget, inden det overordnede budget er vedtaget. Jeg vil derfor spørge, om ikke man kan vente med det i hvert fald til efter topmødet, hvor vi ved, om budgettet er vedtaget. Når vi vedtager det her eller giver mandat til at vedtage det her – der er jo ikke noget, der lægges afgørende vægt på, så det kan jo ende hvor som helst – så har vi jo i virkeligheden også ændret styrkeforholdet i forhold til den diskussion, der skal være på topmødet, fordi hvis alle lande kommer med reelt en accept af Kommissionens forslag, er det selvfølgelig klart, at dem, der får gavn af Kommissionens forslag, bl.a. er Polen. Det land vil selvfølgelig under ingen omstændigheder være med til nogen ændringer. Så jeg finder det altså også fra et forhandlingstaktisk synspunkt meget mærkeligt, at man har så travlt med reelt at godkende Kommissionens forslag som udgangspunkt. Og det ændres jo ikke af, at ministeren siger, at man lægger vægt og lægger stor vægt på osv., fordi alle ved jo, at medmindre man lægger afgørende vægt, så har man sagt, at man i sidste ende er villig til at acceptere, at det ender der, hvor Kommissionen siger. Det er jo det, der er hele vores problem: At man i virkeligheden giver frit løb.

I den forbindelse har jeg så et meget faktuel spørgsmål: Jeg troede, at reglerne var sådan, at hvis man ikke kunne blive enige om et budget for det følgende år, så fortsatte det gamle budget bare uanfægtet, udbetalt i månedsrater. Altså, hver måned, en rate. Er det ikke korrekt forstået? Og hvis det er korrekt forstået, ville det jo så betyde, at hvis det her budget, som bygger på Kommissionens forslag, som også regeringen har mange indvendinger imod, ikke blev vedtaget, ville man bare fortsætte det nuværende budget udbetalt som månedsrater i 2021. I den forbindelse kunne jeg så godt tænke mig at vide, hvad det ville betyde for Danmarks bidrag. Der sker jo en stigning i Danmarks bidrag her til 25,5 mia. Hvor meget er det i realstigning i forhold til det, vi betaler i 2020? For det siger jo noget om, hvad vi reelt kommer til at bidrage med, på grund af at vi går ind på den her model, hvor vi lige pludselig tager udgangspunkt i et forslag fra Kommissionen.

Halime Oguz: Jeg savner, at regeringen er lidt mere tydelig om, hvorledes man har tænkt sig at indarbejde et fokus på biodiversitet på tværs af flere politiske områder og budgetkategorier. For det er fejlagtigt at tro, at biodiversitet alene omhandler natur. Biodiversitet er for nuværende også et spørgsmål om fiskeri, landbrug og skovbrug. På den baggrund vil jeg gerne høre, om regeringen vil arbejde for en styrkelse af de programmer, der bidrager til at øge biodiversiteten.

Dernæst: Vi er glade for, at man er mere ambitiøs i forhold til klimaet, men vil regeringen arbejde for at sikre do no harm-princippet i budgettet for 2021 for at undgå, at de omtalte 25 pct. modarbejdes af kulsort klimapolitik eller energipolitik?

Rasmus Nordqvist: Det, Halime Oguz er inde på her til sidst, er meget vigtigt, netop at budgettet ikke kommer til at modarbejde det, vi så prøver at gøre på den anden side, og det håber jeg i den grad, at man vil være med til.

Jeg har lidt forskellige spørgsmål. Først til punktet om Erasmus, og det er simpelt hen, fordi jeg undrer mig. Jeg kan huske, at siden vi fik det fremlagt første gang for 2 år siden, var der snak om den her kæmpe forstørrelse af Erasmusprogrammet, og særligt nu med de udfordringer, vi står med i mange lande, så der er jo behov for at skrue op for uddannelse og for mulighederne for uddannelse. Så hvordan kan det være, at det, som jeg læser det i Kommissionens udspil her, er samme niveau som 2020? Det kan være mig, der læser det forkert. Jeg sad virkelig og prøvede – og tænkte bare: Hold da op, det var da utroligt, i forhold til at vi står med en ungdomsarbejdsløshed, som ikke har det for godt. Hvad tænker man der fra regeringens side?

Så vil jeg gerne spørge til fiskeri. Som Halime Oguz var inde på, er det blå Europa jo i den grad også en del af det, hvor der skal sættes ind i forhold til både biodiversitet og havmiljø osv., men når man ser på budgettet, er det ikke imponerende, at man vælger at skære på fiskeriområdet, hvor man netop kunne sætte ind. Er der andre steder i budgettet, man sætter ind i forhold til det blå Europa? Er der andre steder i budgettet, hvor det er kommet ind, når man nu vælger at skære der?

Til budgetkategori 6 – omverdenen – har jeg først et overordnet spørgsmål, fordi man ikke har MFF'en på plads. Men det her bygger jo på MFF'en og på NDICI'en, som ligger stærkt forankret i MFF'en. Hvis det nu ikke landes, hvordan har man så tænkt sig at folde 2021-projektet ud? For sidst vi snakkede om NDICI'en her i udvalget, fik vi at vide, at den ikke var på plads endnu. Det vil sige, at man laver et budget for noget, som reelt set ikke er på plads, og som skal kunne køre, selv hvis MFF'en ikke bliver stemt igennem og en masse andre ting. Hvordan vil man folde det her nye instrument ud for alvor? Det er sådan rent processuelt.

Dernæst: Man satser meget på Afrika og siger, at man skal satse på nærområderne. Det samme gør man herhjemme i Danmark. Er der ikke en bekymring for, at vi glemmer resten af verden, at vi glemmer Sydøstasien, at vi glemmer Sydamerika, hvor der også er behov for indsats, hvis man fokuserer så meget på nærområder og Afrika? Derudover er der den humanitære indsats, som jo også står lidt svagt i det her budget. Er det ikke farligt med den situation, vi står i netop nu med corona, når vi ser på regeringens store fokus på Afrika? Vi ser en humanitær katastrofe; det ser vi også i andre lande rundt omkring os. Er det så ikke farligt, at den humanitære del af budgettet ikke er mere prioriteret, end den er, netop på grund af at vi ikke har NDICI'en helt på plads osv. osv.?

Peter Seier Christensen: Nye Borgerlige kan ikke støtte forhandlingsoplægget. Udspillet fra Kommissionen er fuldstændig uacceptabelt. Der står mange fornuftige ting i forhandlingsoplægget om, at regeringen vil arbejde for at reducere udgifterne, og det vil jeg da også ønske regeringen stort held og lykke med. Det vil jeg følge med interesse. Men det er meget ukonkret, hvad der står. Der står, at man vil lægge afgørende vægt på en række ting, uden at det er defineret, hvad det så er, man gerne vil opnå – altså, hvis man lægger afgørende vægt på, at man vil have reduceret udgifterne. I forhold til udspillet kan regeringen ud fra forhandlingsoplægget i princippet gå med til, hvis der bare bliver trukket 1 euro fra det udspil, der er kommet. Det minder på en måde om det forhandlingsoplæg, der var i forbindelse med MFF'en her for nylig. Så vi kan ikke støtte det.

Jan E. Jørgensen: Først sådan bare et rent processuelt spørgsmål. Det kommer forhåbentlig ikke som en overraskelse for seerne, men de sådan – hvad skal vi kalde os? – EU-venlige partier drøfter jo ofte mandatgivningen på forhånd, for at regeringen ligesom kan være sikker på, man har et flertal bag sig. Så vidt jeg kan se, har jeg ikke fået nogen indledende henvendelse fra regeringen om et mandat til det 1-årige budget. Så jeg skal bare høre, om det er mig, der har overset noget – eller er det er bevidst, eller er det er en fejl? Det er bare sådan lige for at få det processuelle på plads.

Katarina Ammitzbøll: Man vil gerne prioritere midler til forskning og digitalisering. Det bakker vi op om, men når man læser budgettet, står der faktisk, at der bliver slåret i Horisont Europa til, hvad der oprindeligt var i 2020, og det er noget, der undrer os lidt, fordi det går jo netop hånd i hånd med digitaliseringen. Så det synes vi er noget, man skal prøve at prioritere meget højt. Hvad kan man argumentere med for at få flere midler til Horisont Europa? Det Konservative Folkeparti finder beskæringen af Horisont Europa bekymrende, særlig i lyset af at Danmark er ret god til at tiltrække midler derfra.

Så er der samhörighedspolitikken, som skal bidrage til en samlet reduktion i Kommissionens forslag. Det er igen noget, vi gerne vil bakke op om, men et eller andet sted vil vi gerne høre, hvor realistisk det egentlig er. Er det, vi ser nu, ikke, at der er meget fokus på hele samhörigheden, også i den måde, som genopretningsfonden bliver stykket sammen på? Så jeg vil gerne høre ministerens forventning til, om man kan få noget af det her igennem. Men overordnet støtter vi forhandlingsoplægget.

Udenrigsministeren: Først til Søren Søndergaard. Vedrørende forsvar og sikkerhed har vi også nogle prioriteter for at få bragt det budgetpunkt ned i niveau. Jeg vil først gerne lige give et dybere svar på, hvor man kan se et større fokus på klimaeffekt, for ét er, at man har en 25-procentsmålsætning, men hvordan er effekten så? Det er rigtigt, at budgetforslaget for 2021 bygger på Kommissionens eget MFF-forslag fra den 27. maj 2020. Kommissionen har ikke selv lagt op til et stærkere fokus på klimaeffekten. Kommissionens mål er blot, hvor mange midler der tælles med, det såkaldte climate mainstreaming. Det synes vi jo som bekendt ikke fra dansk tid er tilstrækkeligt. Det vil vi gerne fokusere på, og derfor presser vi i MFF-forhandlingerne hårdt på, for at der kommer langt større fokus på klimaeffekten, og at der sker

løbende opfølgning. For det er klart, at hvis man sådan hypotetisk antog, at al landbrugsstøtte var klima, så er det jo meget nemt at få en høj procent, men vi skal også ned at kigge på, hvad der reelt er klimaeffekten af de penge, man udbetaler.

Søren Søndergaard spørger til, hvorfor regeringen allerede nu forelægger et forhandlingsoplæg. Det har vi valgt at gøre, fordi det ikke kan udelukkes, at der indgås en aftale om MFF i løbet af juli 2020 i forbindelse med stats- og regeringschefernes møde i Det Europæiske Råd. Hvis det lykkes dem da, må vi forvente en hurtig og intensiv forhandlingsproces i Rådet ultimo juli. I så fald vil man formentlig forsøge at få vedtaget en rådsposition, inden EU-sommerferien begynder til august. De har jo et lidt andet sommerferietidspunkt, end vi har. Derfor vil vi gerne sikre tidlig inddragelse af Europaudvalget, så der er klarhed over den danske linje, når forhandlingerne går i gang, hvis der altså landes en aftale og vi går i gang her i slutningen af juli 2020.

Søren Søndergaard spørger til, hvad der egentlig sker, hvis man ikke når en MFF-aftale og man i øvrigt ikke når en aftale om 2021-budgettet. Hvad sker der så? Det er rigtigt, at hvis der ikke landes en MFF-aftale, vil lofterne for 2020 jo som i år blive videreført, indtil der kan opnås enighed. Det er jo den måde, det foregår på. Og inden for de lofter vedtages årlige budgetter efter vant procedure. Så hvis der ikke opnås enighed for 2021-budgettet, vil Kommissionen måned for måned kunne afholde udgifter svarende til en tolvtedel af det foregående års budget. Der er dog den hage ved det, at der som i Danmark gælder et såkaldt dobbelt hjemmelskrav, hvorfor det ikke er nok at have bevillinger. Der skal også være en gældende sektorretsakt. Mange af de nuværende sektorretsakter er enten eksplicit eller de facto tidsbegrænsede, hvorfor de ikke vil kunne bibringe den nødvendige hjemmel til at indgå nye udgiftsmæssige forpligtelser efter 2020.

Der vil således være stor usikkerhed forbundet med den her situation, men jeg vil gerne understrege, at et scenarie med en manglende MFF jo ikke er ønskeligt for nogen parter. Det er ikke det, vi går efter. Vi går efter at få en MFF. Søren Søndergaard spørger til beløbet: For 2020 er det danske bruttobidrag 21,5 mia. kr., og for 2021 i Kommissionens budgetforslag ligger det på 25,5 mia. kr. Det er altså 4 mia. kr. brutto mere. Så det er det, der vil være forskellen. Kommissionens forslag vil jo ikke være der, hvis man ikke når en aftale. Så må man gå over til det her med en tolvtedel udbetaling.

Halime Oguz spørger til, hvordan regeringen vil styrke programmer, der bidrager til arbejdet med biodiversitet; det er rigtig vigtigt. Det er jo så ikke genstand for forhandling i forbindelse med EU's årlige budget, men det er klart, at udgiftsprogrammer, som kan styrke biodiversiteten, bør styrkes. Det gælder eksempelvis miljø- og klimaprogrammet LIFE.

Halime Oguz spørger også til do no harm-princippet. Det vil også skulle håndteres i en MFF-aftale, som knæsætter et princip om løbende opfølgning, før det eventuelt kan implementeres. Det samme gør sig gældende i forhold til det her do no harm-princip. Så hvis vi får det knæsat i MFF'en, skal det selvfølgelig implementeres i de årlige EU-budgetter.

Med hensyn til det med de 25 pct., som Halime Oguz er inde på, lægger vi stor vægt på, at mindst 25 pct. af EU's udgifter i 2021 bidrager til klimarelaterede tiltag. Det er jo en klar forlængelse af MFF-mandatet, som vi diskuterede på et andet tidspunkt. Kommissionens forslag i 2021-budgettet bygger som bekendt på Kommissionens eget MFF-forslag, og der er derfor i budgetforslaget heller ikke indarbejdet et fokus på, hvordan klimaeffekterne beregnes, så der bliver en udfordring der. Ét er at få nogle procenttal; det vigtige er, hvilke kriterier, hvilken taksonomi der ligger bagved, når man skal opgøre det, i forhold til hvordan man kan bogføre det som klimarelaterede tiltag. Det gælder her, og det gælder vores linje i det hele taget.

NOT Så til Rasmus Nordqvist: Jeg vil gerne sende et skriftligt svar på spørgsmålet om, hvor stort Erasmus-programmet 2020 er i forhold til 2021. Det vender vi tilbage til dig med et skriftligt svar på, hvis det er okay med dig.

Så bliver der spurgt til, også fra Rasmus Nordqvists side, hvor mange midler der går til Afrika og de eksterne og prioriteringen der. Man kan sige, at Kommissionen foreslår, at der under det nyoprettede instrument for naboskab, udviklingssamarbejde og internationalt samarbejde, altså NDICI, afsættes 3,6 mia. euro i forpligtelser og 87 mio. euro i betalinger til indsatser i Afrika syd for Sahara, og det indebærer bl.a. indsatser relateret til migration. Regeringen lægger vægt på, at Afrika og nærområderne prioriteres, så vi kan adressere grundlæggende årsager til migration. Derudover foreslår Kommissionen at prioritere 1,5 mia. euro i forpligtelser og 1,9 mia. euro i betalinger til humanitær bistand, og Afrika vil naturligvis også være berettiget til at modtage en andel af de her midler.

Generelt vil vi gerne have større luft i budgetterne til, at man kan tage højde for uforudsete udgifter i 2021, ikke mindst på dette område.

Katarina Ammitzbøll spurgte til Horisont Europa. Det var på et meget højt niveau i 2020 og er derfor sat lidt ned i 2021. Digitaliseringsprogrammet stiger meget voldsomt. Det er en stigning på 1.453,6 pct. i digitaliseringsprogrammet, så det er meget voldsomt i 2021. Traditionelt kan vi også reducere samhørighedspolitikken i budgettet. Vi mener, at forsøget skal gøres, selv om Katarina Ammitzbøll har ret i, at det kan være en udfordring.

Men det, der guider os i budgettet generelt set, og hvor Danmark har sine prioriteter, er det, der giver europæisk merværdi – bl.a. forskning og udvikling. I forhold til samhørighedspolitikken må vi også bare sige, at når vi har et budget og vi er nødt til at prioritere og lave udgiftsmæssige prioriteringer, så kan ikke alle prioriteter være lige. Vi er nødt til at prioritere noget højere end andet, og der prioriterer vi altså samhørighedspolitikken længere nede på listen. Det vil sige, at vi godt kan reducere i den udgiftspost til fordel for at styrke nogle af de andre områder, som vi prioriterer, bl.a. klimaområdet og den grønne omstilling.

Søren Søndergaard: Tak til ministeren for at bekræfte, at der ikke er nogen effektviden i Kommissionens forslag. Men kan ministeren så ikke også bekræfte, at det betyder, at tallet 25

pct. er fuldstændig meningsløst? Kan ministeren ikke bekræfte, at 20 pct. af udgifterne, der er klimarelaterede, i virkeligheden kan give en større effekt end 30 pct.? Det er et helt konkret spørgsmål, fordi det kommer an på, hvad den klimarelatering betyder. Vi kunne aldrig nogensinde drømme om at sidde og forhandle f.eks. et affaldsforlig i Danmark uden at tage stilling til, hvor meget det bragte os tættere på vores målsætning. Jeg kan simpelt hen ikke finde tallene for, hvor meget det bringer os tættere på at være fossilfri i henhold til klimaaftalen fra Paris. Altså, det er luft.

Så har jeg et andet spørgsmål. Betyder det, at man accepterer, at vi skal give mandat til det her på nuværende tidspunkt, hvor vi ikke kender resultatet af MFF, reelt, at regeringen har erkendt eller er nået frem til den konklusion, at det bliver Kommissionens forslag til MFF til den 7-årige ramme, der bliver udgangspunktet? For ellers er det jo meget mærkeligt at lægge Kommissionens forslag til den 7-årige ramme til grund for, hvad der skal ske næste år, samtidig med at man siger, at man vil kæmpe som løver for at ændre den samme ramme. Altså, hvis man får ændret den ramme i MFF-forhandlingerne, hvorfor er det så den, der skal ligge til grund for det, der skal ske næste år? Det kan jeg simpelt hen ikke få til at passe. Jeg vil i hvert fald sige, at for Enhedslistens vedkommende er 4 mia. kr. mere til EU næste år, som jo ikke er specificeret ud til nogen særlig bestemte fornuftige formål, totalt no-go. Vi ser virkelig ikke frem til i finanslovsforhandlingerne at blive præsenteret for en oplysning om, at vi nu ikke kan gøre noget for de ældre, børnene eller limaet, fordi vi nu har brugt 4 mia. kr. mere på EU i 2021.

Jan E. Jørgensen: Nu vil jeg helst ikke sige særlig meget positivt om coronavirussen, fordi den havde vi alle sammen helst været foruden, men intet er så skidt, at det ikke er godt for et eller andet. Noget af det, vi har lært, er bl.a., at EU sådan set fungerer ganske fint og udmærket, uden at Parlamentet behøver at blive samlet i Strasbourg. Det har faktisk godt kunnet lade sig gøre at stemme på anden vis, og det er jo noget, som flere har nævnt: Har vi nu en gylden mulighed for at få afviklet det her rejsecirkus, som nogle har kaldt det, hvor Parlamentet én uge om måneden skal flytte alt deres habengut til Strasbourg og holde sine møder der?

Jeg vil spørge, om vi kunne få regeringen til at rejse den problemstilling på mødet. For det ville jo være et meget konkret sted at pege på, hvor man kunne foretage nogle besparelser. Altså, frem for at vi bare siger administration eller landbrugsstøtte eller strukturfondsmidler, så kunne det her jo være et meget, meget præcist, om jeg så må sige, angrebepunkt på budgettet, sådan at regeringen forhåbentlig kunne få held med sine ambitioner om at få bragt udgiftsniveauet ned. Så det vil være en klar anbefaling fra Venstres side.

Halime Oguz: Jeg er rigtig glad for, at regeringen vil støtte de programmer, der vil støtte biodiversiteten. Og som ministeren selv var inde på, er der brug for en fornyet og forbedret metode til at måle de reelle klimaeffekter af de forskellige budgetkategorier. Med de bemærkninger vil jeg sige, at Socialistisk Folkeparti støtter mandatet.

Rasmus Nordqvist: Hvor er det dog morsomt lige pludselig at høre Strasbourgparlamentet inddraget i det her. Det er simpelt hen til at grine over, specielt når man kan huske, hvad Ven-

stre stod og sagde i europaparlamentsvalgkampen om, at det ikke nyttede noget at snakke om, fordi det var traktatbestemt. Men det er det så nu lige pludselig alligevel, fordi man ikke har andet at sige.

Minister, jeg behøver ikke at få tallene på Erasmus over, for jeg sidder med Kommissionens udspil her, så jeg kan se, at tallene desværre ser ud, som jeg sagde. Det var egentlig en holdning, jeg spurgte til – altså om man mente, det var en god idé ikke at hæve den del af budgettet. Det samme i forhold til det humanitære: Det var holdningen, jeg bad om, for jeg kan se tallene og kender programmet og kender instrumentet, og hvordan det er bygget op.

Ministeren svarede ikke på mit spørgsmål om det blå Europa og fiskeriet, som desværre ikke er prioriteret i dette budget: Er der andre steder i budgettet, hvor man prioriterer havet, biodiversiteten til vands, når man nu ikke gør det direkte i forhold til fiskeridelene i budgettet? Og hvis ministeren ikke kan svare på det nu, kan jeg bare spørge fiskeriministeren om det skriftligt og få svaret på den måde.

Udenrigsministeren: Først til Søren Søndergaard, der stiller spørgsmålet igen om de 25 pct. og klimaeffekten: Som jeg er oplyst, følger man OECD-standarden for, hvordan man opgør sådan noget. Men det er jo klart, hvis vi ser samlet på vores EU-politik, så har vi et ønske om at sikre, at det, vi vedtager i forhold til klimamainstreaming, også er noget, der reelt omsættes i klimaeffekter og reelt, når vi kigger på taksonomi og den måde, man gør tingene på, har en dokumenterbar effekt på klimaet. Det er jo naturligt, at det kvalitativt er det, vi arbejder for.

Så spørger Søren Søndergaard om, hvorfor forelæggelsen kommer nu. Altså, for det første er der jo et ønske om tidlig inddragelse af Europaudvalget og tidlig forelæggelse af forhandlingsoplæg. For det andet fornemmer jeg, at regeringens prioriteter for budgettet nyder bred opbakning i Folketinget. Vi skal være klar til at sikre Danmarks interesser og vores prioriteter, når vi skal forhandle med de andre lande og med Kommissionen. Så det er vigtigt, at vi gør det med rettidig omhu her vi i Europaudvalget. Så det er derfor.

Man kan selvfølgelig have den holdning, at vi ikke skal engagere os i forhandlinger om næste års budget, men det synes jeg vi skal gøre. Det er vigtigt. Vi skal fremme de danske holdninger til det.

Så spørger Jan E. Jørgensen om Strasbourg og Europa-Parlamentet. Det er jo så ikke til forhandling her i dag. Jeg tror også, Rasmus Nordqvist nævnte, at et sådant tiltag, hvis det var en nedlæggelse, nok kræver en traktatændring. Det skal jeg ikke gå ind på. Men det er i hvert fald ikke noget, der er til forhandling under 2021-budgettet. Man kan have synspunkter om det, og det har vi også selv, men det er bare ikke til forhandling i dette regi.

Dernæst til Halime Oguz: Først og fremmest tak til Socialistisk Folkeparti for opbakningen og for tilsagnet om, at vi må følge op – vi lytter jo til de prioriteter, medlemmerne af udvalget har, så vi har selvfølgelig løbende øje for at følge op på det.

Rasmus Nordqvist: Jeg beklager, hvis jeg ikke fik besvaret spørgsmålet om Erasmus-programmet. Vi støtter fra regeringens side, at programmet styrkes. Det er desuden nødvendigt, at vi har mulighed for de nødvendige humanitærindsatser i 2021 – det er vi også fuldstændig enige om – og også har nogle budgetmæssige muligheder for det. Så det er ligeledes vigtigt for regeringen.

Om det blå Europa og hele diskussionen om fiskeri og bæredygtighed vil jeg sige, at det også er enormt vigtigt. Noget af det ligger i budgettet, men der er jo meget af det, der ligger i reguleringen, som skal være rigtigt på det område her. Det er også noget, regeringen følger i andre sammenhænge. Der vil jeg selvfølgelig henvise til den relevante ressortminister på det område. Men regulering er jo et af de redskaber, som vi har. Det gælder i øvrigt meget af EU-politikken, at ét er budgetspørgsmålet, mens noget andet er, at man ikke må se bort fra den effekt, en regulering kan have i forhold til de spørgsmål, vi også drøfter her.

Jeg vil gerne sige tak for opbakningen til forhandlingsoplægget. Der er mulighed for at komme tilbage til emnet i udvalget, når vi ved mere om budget 2021, inden Europa-Parlamentet skal behandle det – vel i november-december. Tak, formand.

Jan E. Jørgensen: Nu synes jeg måske, at udenrigsministeren gled lidt let hen over spørgsmålet om Strasbourg. Jeg er helt med på, at det ikke er noget, der ligger i Kommissionens oplæg. Men om det er til forhandling eller ikke, er vel noget, som man kan sikre sig. Man kan vel sikre sig, at hvis emnet bliver bragt op, vil det blive drøftet på et senere tidspunkt. Og det er altså ganske store beløb, det koster at holde parlamentet i gang på to adresser. Og i øvrigt, hvis man interesserer sig for CO₂-bidrag osv., er det heller ikke fuldstændig ligegyldigt – altså, når vi tænker på, at vi har partier i Folketinget, som ikke vil tage på udvalgsrejse, hvis ikke det kan foregå med tog, synes jeg måske, at holdningen fra Rasmus Nordqvists side er sådan lige lovlig friskfyragtig. Men lad det nu ligge.

Jeg vil bare bede om, at man tager det op på et tidspunkt og nævner det for andre kolleger, for det er kun Frankrig, som blokerer. Strasbourg ligger som bekendt i Frankrig. Det er kun Frankrig, der blokerer for det her. Og hvis der er enighed mellem samtlige medlemslande, er der jo ikke noget til hinder for, at man træffer en anden beslutning uden at skulle igennem en omfattende traktatprocedure. Det er klart, at hvis Frankrig siger: Jamen, det kan ikke lade sig gøre – idet de henviser til traktaten – så er det en anden situation. Men hvis Frankrig – og man må alt andet lige mene, at fornuften også kan indfinde sig hos præsident Macron – også har lært noget af krisen, så burde det kunne lade sig gøre. Så derfor vil jeg sådan set bare have en positiv tilkendegivelse fra ministeren om, at det er noget, man vil arbejde videre med og nævne, om ikke på det førstkommende møde, så i hvert fald på et senere tidspunkt. For det ville være en mulighed for, at vi kunne nå i mål med det mandat, som regeringen beder om, nemlig at vi skal have bragt udgiftsniveauet ned.

Så skal jeg bare sige, at Venstre kan støtte forhandlingsoplægget, eftersom der er tale om et foreløbigt mandat, som ikke foregriber resultatet af den endelige MFF. Vi efterlyser dog fortsat regeringens forslag til, hvordan et eventuelt stigende EU-budget skal finansieres.

Den fungerende formand: Før jeg konkluderer, skal jeg lige have afklaret Enhedslisten holdning. Enhedslisten sagde, at det, Kommissionen havde foreslået, var en uacceptabel stigning, men jeg kunne ikke helt konkludere, om det betød, at man ikke støttede regeringens forhandlingsoplæg, så kan Søren Søndergaard lige sige, om partiet har ytret sig imod det?

Søren Søndergaard: Det, vi bliver bedt om her, er, at godkende, at regeringen indgår en aftale, der giver op til 4 mia. kr. brutto mere i dansk bidrag til EU i 2021 – plus at man ikke giver nogen sikkerhed for reelle klimaforbedringer i forhold til det mål, som EU har. Så det forhandlingsoplæg kan vi naturligvis ikke støtte.

Den fungerende formand: Jeg konkluderer, at der ikke er flertal imod regeringens forhandlingsoplæg, idet kun Enhedslisten og Nye Borgerlige har ytret sig imod det.

Tak til udenrigsministeren, og tak til udvalgets medlemmer.

Dansk Folkeparti meddelte efter mødets afslutning, at heller ikke de kunne støtte regeringens forhandlingsoplæg.

Mødet sluttede kl. 12.16.